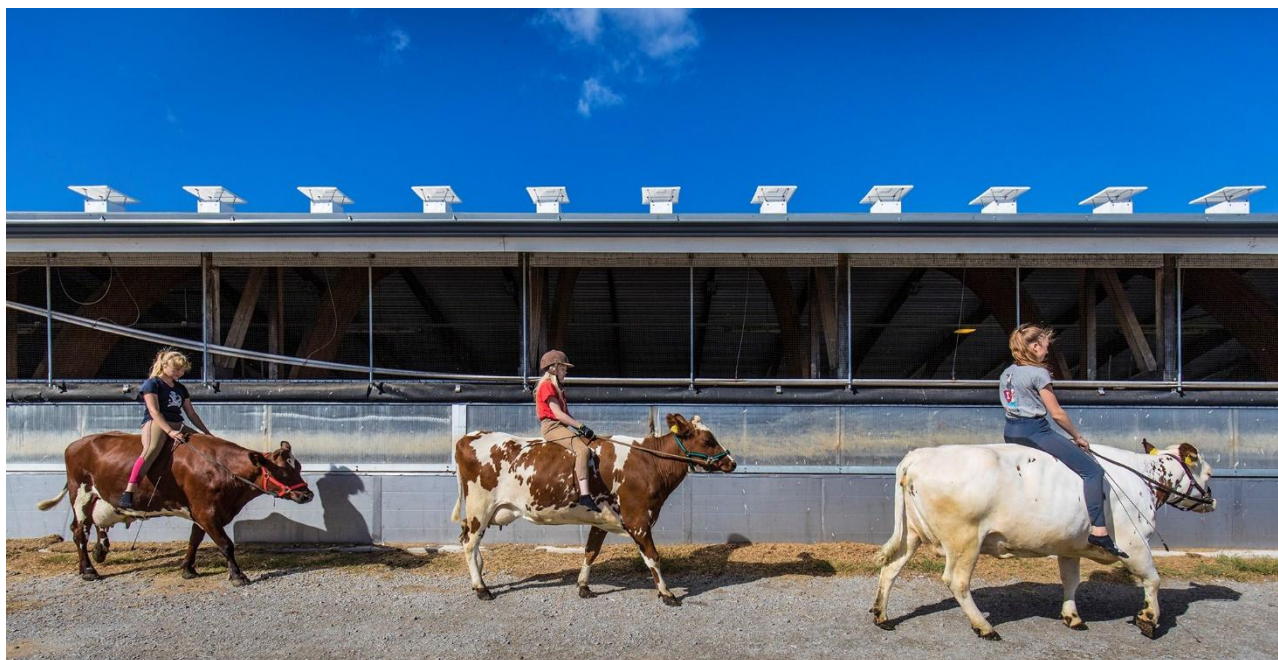

Toholammin kunnan osavuosisikatsaus

1.1.-31.8.2025

Kh §

Kv §

Sisällys

Sisällys	2
YLEINEN KEHITYS	3
TALOUDEN KEHITYS	4
OSASTOT.....	6
Hallinto-osasto.....	6
Lomatoimen osasto	12
Tekninen osasto	17
Sivistysosasto	20
Käyttötalous yhteensä (Hallinto, Lomatoimi, Tekninen, Sivistys)	38
INVESTOINTIEN TOTEUMA	39
KUNTA KÄYTTÖTALOUS TULOSALUEITTAIN SEKÄ INVESTOINNIT JA RAHOITUS.....	40
YHTIÖT	43
Toholammin Viemäri Oy	43
Talous.....	44
Toholammin Viemäri Oy.....	44
Talous odotettua heikompi suurempien kiinteiden kustannusten vuoksi.....	44
Kiinteistö Oy Toholammin vuokratalot (100 %)	45
Toholammin Kehitys Oy (100 %)	47
Toholammin Energia Oy konserni (96,66 %)	48

YLEINEN KEHITYS

Asukasluku 2024–25

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
2025	2777	2778	2778	2779	2782	2789	2788	2779				
2024	2846	2848	2844	2836	2838	2849	2846	2827	2818	2812	2809	2799

Toholammin kunnan asukasluku elokuun 2025 lopussa oli 2779 henkilöä. Asukasluku on laskenut vuoden takaiseen ajankohtaan 48:lla (muutos –1,7 %). Nettomuuton osalta kunnan väkiluku kasvoi tammi–kesäkuussa 2025 yhteensä kolmella henkilöllä. Vuonna 2024 nettomuutto oli 31 muuttola tappiollinen (45 muuttola vuonna 2023). Elävänä syntyneitä oli tammi–kesäkuussa 2025 viisi lasta (vuoden 2024 aikana yhteensä 19 lasta). Luonnollinen väestönlisäys oli tammi–kesäkuussa –14. Vuoden 2024 lopussa Toholammin väestöstä 2,5 % oli muun kuin suomen- tai ruotsinkielisiä (valtakunnallinen osuus 10,8 %).

Lähteet: Tilastokeskus, Väestörekisterikeskus. Rekisteritilanne kuukauden lopussa.

Työttömyysaste 2024–25

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
2025	8,6	8,6	8,8	9,1	8,8	10,1	10,1	8,1				
2024	8,1	7,6	7,4	7,1	6,2	7,1	8,0	7,1	6,6	7,1	7,5	8,7

Toholammin työttömyysaste oli elokuussa 2025 (uusin saatavilla oleva tilastotieto) 8,1 %. Työttömyysaste nousi vuoden takaiseen ajankohtaan nähden 1,0 prosenttiyksikköä. Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella työttömyysaste oli tarkasteluajankohtana 7,3 %, joka on Manner-Suomen matalin toteuma ja selvästi alle valtakunnallisen keskiarvon (11,5 %).

Työttömien työnhakijoiden kokonaismäärä Toholammilla oli elokuun 2025 lopussa 93 henkilöä, mikä on 23 vähemmän kuin heinäkuussa. Vuodentakaiseen verrokiajankohtaan nähden työttömien kokonaismäärä on kuitenkin kasvanut 11 henkilöllä (8/2024; 82 hlöä, muutos + 13,0 %). Työttömistä työnhakijoista 36 henkilöä oli yli 50-vuotiaita ja 43 henkilöä pitkäaikaistyöttömiä. Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli kuusi henkilöä. Kunnan alueella oli avoimia työpaikkoja elokuun 2025 lopussa yhdeksän kappaletta.

Kuntien työllisyyspalveluihin ilmoitettiin Pohjanmaan ELY-keskusalueella uusia avoimia työpaikkoja elokuun aikana 715, mikä on 790 vähemmän (- 52,5 %) kuin edellisenä vuonna vastaavaan aikaan. Elokun aikana avoinna oli yhteensä 1 192 työpaikkaa, mikä oli 1 152 paikkaa (- 49,1 %) vähemmän kuin vuosi sitten. Uusia avoimia työpaikkoja oli avoinna eniten rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden ammattiryhmässä, yhteensä 193 paikkaa. Uusien avointen työpaikkojen määrä kasvoi vuotta aiempaan nähden eniten johtajien ammattiryhmässä (+ 16) ja pienentyi eniten asiantuntijoiden ammattiryhmässä (- 444).

Lähteet: Työ- ja elinkeinoministeriön työllisyystietoja, Pohjanmaan ELY-keskuksen työllisyyskatsaukset. Rekisteritilanne kuukauden lopussa.

TALOUDEN KEHITYS

Tuloslaskelmaosa.Elokuu2025

	2024 Tilinpäätös	2025 Talousarvio	Elokuu 2025 vuoden alusta	Toteuma-%	Elokuu 2024 vuoden alusta
5000 Kunnan tulovero	4 529 308	4 760 000	3 177 745,69	66,8 %	2 940 141
5100 Kiinteistövero.	776 365	800 000	392 533,25	49,1 %	405 544
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	564 347	552 000	442 608,90	80,2 %	414 848
Verotulot	5 870 020	6 112 000	4 012 887,84	65,7 %	3 760 533
5500 Yleinen valtionosuus	2 618 531	2 741 188	1 833 606,00	66,9 %	1 743 124
5502 Verotuloihin perust vos tasaus	1 619 606	1 825 350	1 214 208,00	66,5 %	1 079 736
5504 Veroperustemuutosten korvaus	697 005	497 042	0,00	0,0 %	464 672
5505 Verotulojen maksulykkäyskompen	0	0	333 768,00	0,0 %	0
5700 Opetus- ja kultt.t.valt.osuus	183 766	222 444	226 944,00	102,0 %	140 686
Valtionosuudet	5 118 908	5 286 024	3 608 526,00	68,3 %	3 428 218

Kirjanpidon mukaan 31.8.2025 valtionosuuksia on kertynyt 3 608 526 euroa ja kertymä on 119 750 euroa budjetoitua suurempi. Kunnallisverokertymä on 36 145 euroa budjetoitua suurempi. Osuus yhteisöveron tuotosta on 78 288 euroa budjetoitua suurempi. Elokuun loppuun mennessä kiinteistöverojen kertymä on toteutunut noin 135 467 euroa budjetoitua pienempänä.

Valtionosuudet ja verotulot yhteensä ovat toteutuneet 98 717 euroa yli budjetoidun.

TULOSLASKELMA

2025Elokuu	2024 tilinpäätös	TA2025	TOT2025	Toteuma-%	Elokuu 2024 vuoden alusta
Myyntituotot	19 179 706	19 082 550	12 528 886	66 %	13 055 189
Maksutuotot	2 772 334	2 604 250	1 612 827	62 %	1 748 452
Tuet ja avustukset	454 313	447 800	462 194	103 %	274 695
Muut toimintatuotot	1 605 126	1 410 336	1 000 938	71 %	1 032 101
TOIMINTATUOTOT	24 011 480	23 544 936	15 604 846	66 %	16 110 437
Henkilöstökulut	-23 351 918	-23 977 099	-14 556 340	61 %	-15 080 203
Palvelujen ostot	-5 839 415	-6 176 549	-3 881 244	63 %	-3 642 965
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 770 394	-1 738 737	-878 689	51 %	-1 124 905
Avustukset	-1 566 900	-1 372 487	-926 762	68 %	-924 227
Muut toimintakulut	-549 923	-448 887	-315 386	70 %	-312 277
TOIMINTAKULUT	-33 078 550	-33 713 759	-20 558 421	61 %	-21 084 576
TOIMINTAKATE	-9 067 071	-10 168 823	-4 953 576	49 %	-4 974 139
Verotulot	5 870 020	6 112 000	4 012 888	66 %	3 760 533
Valtionosuudet	5 118 908	5 286 024	3 608 526	68 %	3 428 218
Rahoitustuotot ja -kulut	-218 296	-269 131	-29 008	11 %	-52 063
VUOSIKATE	1 703 561	960 070	2 638 830	275 %	2 162 548
Poistot ja arvonalentumiset	-1 261 422	-960 071	-610 116	64 %	-635 721
TILIKAUDEN TULOS	442 139	-1	2 028 714	-214 225 323 %	1 526 828
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	442 139	-1	2 028 714	-214 225 323 %	1 526 828

Kirjanpidon mukainen tuloslaskelma 31.8.2025 on 2 028 714 euroa ylijäämäinen. Toimintatuotot ovat toteutuneet 66 % budjetoidusta. Käyttötalouskulujen toteuma on 61 % eli 1 692 659 euroa alle budjetoidun. Toimintakate on toteutunut 49 %:sti. Myyntituloissa ja avustustuloissa on ennakkoon tulleita eriä, mitkä sisältyvät tulokseen.

OSASTOT

Hallinto-osasto

Vastuutoimielin: Kunnanhallitus

Vastuuhenkilöt: Kunnanjohtaja
Hallintojohtaja

Hallinto-osasto vastaa kunnanhallituksen asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä koko konsernin palvelutoiminnan toimivuudesta. Hallinto-osasto edustaa Toholammin kuntaa työnantajana sekä kehittää ja koordinoi kunnan työnantajapolitiikkaa ja henkilöstöstrategiaa. Hallinto-osasto huolehtii myös tietohallintopalveluiden tuottamisesta.

Henkilöstöpalvelujen vastuualueen tehtävänä on johtaa ja kehittää henkilöstöhallintoa ja -palveluja. Henkilöstöpalvelut hoitavat omalta osaltaan lainsäädännön työnantajalle asettamia velvoitteita sekä toimii näissä kunnan asiantuntijatahona. Henkilöstöpalvelut edistävät henkilöstön työhyvinvointia koordinoimalla koko kuntaa koskevia johtamisen, henkilöstön ja työyhteisötaitojen kehittämisen palveluita, henkilöstöetuuksia ja työterveyshuollon palveluita.

Taloushallintopalveluiden tehtävänä on johtaa ja valvoa kunnan ja tytäryhtiöiden taloushallintoa, suunnitella ja ohjata kunnan taloutta, huolehtia talousarvion, taloussuunnitelman ja tilinpäätöksen valmistelusta ja laadinnasta. Talouspalvelut huolehtivat kunnan maksuvalmiudesta, rahoituksesta ja konsernirahoituksesta ja viranomaisraportoinnista.

Toiminnan painopisteet

Henkilöstön hyvinvointi on strateginen menestystekijä, joka heijastuu suoraan organisaation toimintaan ja tuloksellisuuteen. Hyvinvoinnin edistäminen vaatii ennen kaikkea johdon, esihenkilöiden ja työntekijöiden yhteistyötä. Työantajan vastuulla on, että työntekijöillä on terveellinen ja turvallinen työympäristö. Myös työntekijä on vastuussa oman itsensä kehittämisestä sekä työyhteisön toimivuudesta ja työilmapiiristä. Työntekijöitä kannustetaan osallistumaan koulutuksiin ja kehittämään omaa osaamistaan ja ammattitaitoaan.

Kunta jatkaa päämäärätietoisesti työtä työhyvinvoinnin parantamiseksi sekä työtapaturmien ehkäisemiseksi. Henkilöstöä kannustetaan terveelliseen ja liikunnalliseen elämäntapaan erilaisilla toiminnoilla. Henkilöstön työhyvinvointia tuetaan e-Passi-palvelun avulla sekä työsuuhdepolkupyöräedulla. Työterveyshuollon kanssa tehdään aktiivisesti ja määrätietoisesti yhteistyötä, jotta työkyvyttömyyden kustannuksia saadaan alennettua. Painopistettä on siirretty edelleen sairaanhoidosta ennaltaehkäisevään ja terveyttä edistävään suuntaan.

Kunnan ulkoisen ja sisäisen viestinnän sekä kuntamarkkinoinnin kehittäminen jatkuu. Kunnan intranet on pääasiallinen sisäisen viestinnän kanava ja koko henkilöstö on velvoitettu seuraamaan siellä tapahtuvaa tiedottamista säännöllisesti. Intra toimii myös tietovarastona, johon kootaan henkilöstöä koskevat ohjeistukset ja lomakkeet. Intran tietosisältöjen täydentäminen ja kehittäminen on jatkuva prosessi. Tavoitettavuus on ollut hyvällä tasolla. Kunnan verkkoviestintä on aktiivista ja ajantasaista. Nettisivut pidetään ajan tasalla ja niihin panostetaan.

Vuonna 2025 kuntamarkkinoinnissa painotetaan erityisesti sosiaalista mediaa ja muita verkkosisältöjä kunnan tunnettuuden parantamiseksi sekä pito- ja vetovoiman vahvistamiseksi.

Digitalisaatio muuttaa työn sisältöä ja työn tekemisen työtapoja. Myös osaamistarpeet muuttuvat: asiantuntijuus ja tiedolla johtaminen korostuvat. Johtaminen uudistuu sekä varsinkin etäjohtaminen ja työkykyjohtaminen tuovat esihenkilöiden johtamistyöhön uusia ulottuvuuksia, mahdollisuuksia ja haasteita. Tekoälyn hyödyntämismahdollisuudet kuntaorganisaatiossa otetaan vuonna 2025 erityiseksi tarkastelukohteeksi.

Tiedonhallintalain asettamien velvoitteiden täytäntöönpano tulee olemaan toiminnan painopisteenä edelleen vuoden 2025 toiminnassa. Tiedonhallintamalli sekä tiedonohjaussuunnitelma on hyväksytty ja voimassa. Tiedonohjaussuunnitelma ohjaa Dynasty-asianhallintajärjestelmää ja sitä päivitetään tarpeen mukaan ja uusien säädösten voimaantullessa. Tiedonhallintamallin jatkotyöstäminen on sekä hallinto-osaston että it-yksikön yhteinen tehtävä.

Tavoitteet 2025

Tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Toteutunut 31.8.2025 mennessä
Henkilöstön työn ja ammattitaidon kehittäminen	Toteutuneiden koulutuspäivien seuranta.	Koulutussuunnitelman päivittäminen ja -suunnitelman toteuttaminen.	Aloitettu
Esihenkilötaitojen ja henkilöstöjohtamisen kehittäminen (liittyy myös työhyvinvoinnin kehittämiseen).	Työhyvinvointikyselyn tulokset.	Koulutuksiin osallistaminen, verkkokoulutusten lisääminen: käytössä FCG:n sekä KT:n koulutukset. Jatkuvat koulutukset ja valmennukset esihenkilöille ja johtajille.	Jatkuva, FCG:n Kuntapäätäjä-palvelu otettu käyttöön Käynnissä
Työhyvinvoinnin kehittäminen	Kehityskeskustelut käyty 100 %:sti. Työterveyshuollon menot ja niiden kehitys. Työhyvinvointikyselyn tulokset (vähintään v. 2024 tasolla).	Esihenkilöt huolehtivat kehityskeskusteluista pitämisestä. Työterveyshuollon kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen ja menojen seuranta. Kehityskeskusteluista saadun palautteen hyödyntäminen / jatkotoimenpiteet. Työhyvinvointikyselyn toteuttaminen keväällä.	Käynnissä Jatkuva, toteutunut Jatkuva Kyselyn valmistelu tehty, toteutus siirtynyt syksyyn.
Tasapainoinen kuntatalous	Taseessa ei ole alijäämää.	Talouden analyysien laadinta ja säännöllinen seuranta johtoryhmässä.	Jatkuva, taloussuunnittelija raportoi johtoryhmälle säännöllisesti.

	Velkamäärä euroa/asukas	Varauduttava mahdollisiin sopeuttamistoimiin taloustilanteen muuttuessa.	Jatkuva, talouden ja toimintaympäristön kehitystä seurataan aktiivisesti.
Aktiivinen yhteydenpito yrittäjien kanssa ja yritysmyönteisyyden vahvistaminen	Yrittäjätapaamisten määrä (vähintään v. 2024 tasolla).	Säännölliset tapaamiset yrittäjäyhdistyksen kanssa.	Jatkuva, yrittäjien aamutapaamisia järjestetty kunnantalolla kuukausittain
	Yritysvierailujen määrä (vähintään v. 2024 tasolla).	Kunnanhallituksen yritysvierailut. Aktiivinen ja ratkaisukeskeinen palveluasenne paikkakunnalla jo toimivia yrityksiä ja elinkeinonharjoittajia kohtaan sekä uusyrityshankinnassa.	Käynnissä. Kunnanhallitus on jatkanut yritysvierailuja elokuussa. Jatkuva
Vaikuttava kuntamarkkinointi ja Toholampi-imagon vahvistaminen	Myönteinen näkyvyys mediassa, kampanjatoimenpiteet	Kuntamarkkinoinnin vuosisuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen.	Suunnitelma laadittu ja hyväksytty (KH 17.2. § 30), toimenpiteet käynnissä.
	Kuntamarkkinoinnin vuosisuunnitelma hyväksytty ja käytössä	Erityisesti sosiaalisen median kanaviin kohdennettu kuntamarkkinointikampanja, jossa tuodaan esiin Toholammin etuja asuin- ja yrittäjyyspaikkakuntana. Aktiivisen ja monikanavaisen kuntaviestinnän jatkaminen.	Kampanjatoimenpiteet käynnissä
Toimivat palkka- ja taloushallinnon palvelut	Toiminnan sujuvuus ja luotettavuus Kuntien Hetapalvelut Oy:n kanssa.	Säännölliset viikkopalaverit sekä kuukausittaiset ohjausryhmät, välitön raportointi mahdollisista laatupoikkeamista.	Jatkuva
Työllisyydenhoidon kehittäminen	Työttömyysprosentti, pitkäaikaistyöttömien määrä ja osuus, työmarkkinatuen kuntaosuus.	Sujuva yhteistyö työllisyysalueen kanssa.	Yhteistyö aloitettu
		Kustannusten ja vaikuttavuuden jatkuva seuranta.	Jatkuva
Poikkipolittaisen järjestöyhteistyön	Järjestö-kuntatapaamisten määrä	Pidetään yhteyttä paikallisten yhdistysten ja muiden	Jatkuva

kehittäminen	(vähintään v. 2024 tasolla).	kolmannen sektorin toimijoiden kanssa ja tunnistetaan yhdessä tekemisen mahdollisuuksia.	
Digitalisaation ja asiakaspalvelun kehittäminen	Sähköisten lomakkeiden lukumäärä. Järjestettyjen koulutusten lukumäärä.	Sähköisten lomakkeiden käyttöönotto ja kehittäminen. Digi- ja järjestelmäkoulutuksia henkilöstölle. Tekoälyn soveltuva käyttöönotto ja hyödyntäminen toiminnan tukena ja työkaluna sekä teemaa koskevat koulutukset.	Kehittämistä jatkettu Jatkuva, painotus digi- ja tietoturva-asioissa Aloitettu: erityisenä tarkastelukohteena asianhallinta- ja dokumentti-prosessien automatisointimahdollisuudet

Elokuu 2025 Hallinto-osasto, Työllisyysdenhoito

	2024 tilinpäätös	TA2025	Elokuu 2025 vuoden alusta	Toteuma-%	Elokuu 2024 vuoden alusta
Myyntituotot ulkoiset	47 862	95 000	34 010	36 %	32 231
Tuet ja avustukset ulkoiset	108 944	83 300	32 201	39 %	13 895
Muut toimintatuotot ulkoiset	14 686	4 500	13 340	296 %	5 806
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	171 492	182 800	79 551	44 %	51 931
TOIMINTATUOTOT SISÄISET	563 815	520 264	383 478	74 %	354 782
TOIMINTATUOTOT YHT	735 308	703 064	463 029	66 %	406 713
Henkilöstökulut ulkoiset	-647 389	-608 814	-440 928	72 %	-422 458
Palvelujen ostot ulkoiset	-1 042 631	-1 259 175	-794 285	63 %	-759 885
Aineet, tarvikkeet ja tavarat ulkoiset	-21 811	-43 864	-23 999	55 %	-10 969
Avustukset ulkoiset	-177 942	-239 387	-139 973	58 %	-136 077
Muut toimintakulut ulkoiset	-15 751	-10 550	-13 550	128 %	-11 242
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-1 905 524	-2 161 790	-1 412 735	65 %	-1 340 633
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-149 203	-162 714	-155 534	96 %	-97 649
TOIMINTAKULUT YHT	-2 054 727	-2 324 503	-1 568 269	67 %	-1 438 281
NETTO ENNEN POISTOJA	-1 319 420	-1 621 439	-1 105 241	68 %	-1 031 568
NETTO	-1 319 420	-1 621 439	-1 105 241	68 %	-1 031 568

Toholammin kunnassa ja kuntakonsernissa on noudatettava tarkkaa taloudenpitoa nyt ja tulevana vuosina.

Yritystoiminta

Toholampi on sitoutunut vahvaan ja kehittyvään maataloustuotantoon (erityisesti maidon tuotanto). Elintarviketuotteiden jalostus on saatu pidettyä kunnassa ja lähialueella. Tulevina vuosina on perusteltua odottaa jo nyt toteutetuille investoinneille jatkoa. Nämä investoinnit vahvistavat alueen merkitystä huoltovarmuuden näkökulmasta katsottuna. Härkänevan alueelta löytyy vahvaa robotiikan ja logistiikkajärjestelmien hallintaa. Tulevaisuutta Toholammilla rakennetaan uusiutuvien bio- ja kiertotalouden tuotteiden hyödyntämiseen ja jatkojalostamiseen. Varmuutta biokaasunjakelun käynnistämiseksi on onnistuttu lisäämään ja suunnittelutyö on edennyt Toholammin kuntakeskuksessa yhteistyössä yrittäjien kanssa.

Alkuvuoden aikana Toholammille on perustettu 11 uutta yritystä ja 1 yritys on lopettanut toimintansa. Tämä kehitys tukee kunnan elinvoimavoitteita, kertoo yrittäjyysaktiivisuudesta ja luo pitkällä aikavälillä edellytyksiä uusille työpaikoille.

Yritysten investointi- ja kehittämishalukkuus on ollut vuoden 2025 aikana vähäisempää kuin aiempina vuosina. Tämä vastaa tilannetta laajemminkin seutu- ja maakunnassa sekä koko Suomessa. Suunnitelmia uusiin investointeihin Toholammin pk-yrityksissä kuitenkin on ja kyselyt tukimahdollisuuksista ovat olleet loppukesästä hieman kasvussa kevääseen 2025 verrattuna.

Suunnitelmat ovat valmiina tuulivoimarakentamiselle. Maakuntakaavan valmistuminen siirtyy vuosilla eteenpäin ja tämä hidastaa uusien tuulivoimalaitosalueiden ja aurinkovoimalaitosalueiden rakentamisen edistymistä Toholammin kunnan alueella. Uuden kuntastrategian valmistelutyö on käynnissä, joka tulee tukemaan aktiivista elinkeinotoiminnan toteuttamista ja kehitystyötä. Samalla uudistetaan myös elinkeino-ohjelma, jota hyödynnetään yhteistyössä yritysten ja Kaustisen seutukunnan kanssa Toholammin kunnan kehittämisessä. Elinkeinopalvelut toteutetaan jatkossakin tiiviissä yhteistyössä Kaustisen seutukunnan ja kunnan omien toimijoiden kanssa. EU-hankerahoitukset edellyttävät myös strategista suunnittelua tulevaisuuden kehitystyölle.

Kunnan kehitystä haastavat edelleen erityisesti pitkään jatkunut yleinen rakennemuutos maassamme, pienentyvä kunnan väkiluku ja ikääntyvä väestö. Kunnan elinvoiman merkittävimmät panostukset liittyvät erityisesti taloustilanteen parantamiseen. Ikääntyvä väestö nähdään voimavarana. Uudet työpaikat mahdollistavat myönteisen kehityksen onnistumisen. Mahdollisuuksia työpaikkojen luomiseen on olemassa.

Kotikoulun (Artesaani opisto) alueet on saatu kunnan käyttöön kokonaisuudessaan. Koulukeskuksen alueen ja ympäristön kehittämistyötä jatketaan. Nuorisolle on avattu toimintatilat Kotikoululle. Tilojen monipuolista hyödyntämistä lisätään kuntalaisten ja koulujen käytössä. Kunta on mahdollistanut kyläkoulut Viitojalla, kirkonkylällä ja Sykäräisissä.

Työllisyydenhoito

TE-uudistuksen jälkeen Keski-Pohjanmaan työllisyysalue on vastannut lakisääteisistä työllisyyspalveluista Toholammin kunnan alueella. Toholammilla työvoimaviranomaisen resurssia on vuoden 2025 alusta lähtien täydennetty ei-lakisääteisellä Kaustisen seutukunnan kehittämisasiantuntijan toimella. Kehittämisasiantuntija on jatkanut aiemmin seutukunnan työllisyyspalveluissa työllisyyskoordinaattorille ja työelämäohjaajalle kuuluneita tehtäviä Toholammin ja Halsuan kuntien alueella. Täydentävän työllisyyspalvelun lisäksi kehittämisasiantuntija toimii kotoutumispalvelujen resurssina em. kunnissa sekä kesäkuusta lähtien myös Kaustisen kunnassa, vastaten kotoasiakkaiden ohjaus- ja neuvontapalveluista sekä kotopalveluiden kehittämisestä.

Alkuvuoden aikana kehittämisasiantuntija on käynnistänyt työelämäohjaaja- palvelun sekä Toholammilla toimivan Nuorten verkoston uudelleen, lisäksi on käynnistetty kotoasiakkaiden ohjaus- ja neuvontapalvelut sekä asiakkaiden tavoittelu. Työelämäohjauksen asiakkaita tavataan kasvotusten pääasiassa kunnanviraston tiloissa ajanvarauksella ja ilman. Asiakastyötä on tehty tiiviissä yhteistyössä erityisesti kunnan, työllisyysalueen ja KPEDUn kanssa. Asiakkaista osa on työllistynyt, siirtynyt koulutukseen, ohjautunut esimerkiksi hygieniapassikoulutukseen tai KPEDU:n palveluihin (opinto- ja uraohjaus, koulutuskokeilu). Myös työkokeilujaksoja on toteutunut. Työnantajiin olemme olleet yhteydessä henkilöasiakkaiden tarpeiden mukaan sopivien paikkojen löytämiseksi. Kunta on mahdollistanut myös työkokeilu- ja työllistymismahdollisuuksia työttöminä työnhakijoina olleille asiakkaille.

Toholammilla on otettu käyttöön Kotoutumisen asiakastietojärjestelmä (KOTO-AJ), johon tulee käyttövelvoite vuonna 2027. Loppuvuoden aikana tavoitteena on ottaa myös Ulkomaalaisrekisteri (UMA) käyttöön. Syyskuussa kaikkia yli 3kk työttömänä olleita kuntalaisia lähestytään kirjeitse ja siitä eteenpäin lähtien kuukausittain. Elokuussa on aloitettu kuukausittaiset Työnhaun teemailtapäivät, jotka jatkuvat loppuvuoteen. Työn alla on ollut myös hankehakemus yhteistyössä Witas Oy:n kanssa.

Työllisyyden kustannukset muodostuvat useista eri osatekijöistä. Työllisyysalue vastaa lakisääteisistä palveluista, ml. palkkatukien ja starttirahojen myöntämisestä, ja laskuttaa näistä kunnille aiheutuvat kustannukset. Lisäksi kunta hankkii ei-lakisääteisiä palveluita Kaustisen seutukunnalta, joka laskuttaa niistä erikseen. Työllisyydenhoidon kokonaisuuteen sisältyvät myös nuorten työpajan, Inspiksen, toiminnasta aiheutuvat menot.

Merkittävä osa työllisyyden kustannuksista syntyy työttömyysetuuksien rahoituksesta. Kunta osallistuu työttömyysturvamenojen kattamiseen maksamalla osuuksia ansiopäivärahasta, peruspäivärahasta ja työmarkkinatuesta. Kunnan maksuvelvollisuus alkaa 100 työttömyyspäivän jälkeen 10 %:n tasolla ja nousee portaittain enintään 50 %:iin, kun työttömyyspäiviä kertyy 700. Näin ollen työttömyyden pitkittyminen kasvattaa kunnan rahoitusvastuuta merkittävästi.

Lomatoimen osasto

Toimielin: kunnanhallitus

Vastuuhenkilö: lomituspalvelujohtaja

Toiminta-ajatus: Lomituspalvelujen tarkoituksena on turvata paikallisyksikön alueella olevien maatalousyritysten toiminta yrittäjien vuosilomien ja sijaisapujen aikana sekä turkistilojen toiminta yrittäjien vuosilomien ja lisävapaiden aikana.

Tavoitteet 2025

Tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Toteutunut 31.8.2025 mennessä
Paikallisyksikkö järjestää lakisääteiset vuosilomat ja sijaisavut päätösten mukaisesti	Vuosilomapäiviä toteutuu keskimäärin vähintään 25 pv/käyttäjä Vuosilomapäivät toteutuvat tasaisesti ympäri vuoden, tavoite 45 -55 % / vuosipuolisko	Aktiivinen lomittajien rekrytointi Maatalouslomituksen ostopalvelusopimukset ja ostopalvelun käyttö Huomioidaan työvuorosuunnittelussa	Vakituisia lomittajan paikkoja on ollut avoinna ja täytetty kolme. Maatalouslomituksen ostopalvelut kilpailutettiin ja uudet sopimukset tulivat voimaan 1.2.2025.
Paikallisyksikkö työllistää kuntaan työsuhteessa olevat maatalouslomittajat siten, ettei lomittajalle jää sellaista työaikaa, johon ei löydy työkohdetta. Työnantaja pitää huolen maatalouslomittajien työssä jaksamisesta ja työkyvystä	Paikallisyksikön järjestämän lomituksen bruttokustannus ilman matkakuluja ei ylitä keskimääräistä tuntihintaa yli 6 %:a eikä keskimääräistä päivähintaa yli 6 %:a	Huolellinen työvuorosuunnittelu Paikallisyksikkö toteuttaa omavalvontana lomittajan työllistymistä koskevaa seuranta Paikallisyksiköt seuraavat työkyvyttömyyden perusteella toteutuvien poissaolojen määriä ja syitä sekä toteuttavat tarvittaessa poissaolojen vähentämiseen tähtääviä toimia. Yhteistyö työterveyshuollon kanssa Lomituspalveluihin räätälöidyn työhyvinvointikyselyn toteuttaminen	Lomittajien työllistymistä seurataan ja käydään keskustelua lomitustyönohjaajien kanssa viikoittaisissa hallinnon palaverissa. Työterveyshuollon kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä.
Esihenkilötyön osaamisen kehittäminen	Esihenkilöt osallistuvat koulutukseen	Esihenkilöille hankitaan koulutusta Melasta ja muilta tarvittavilta tahoilta	Esihenkilöt ovat osallistuneet KT:n koulutukseen. Lisäksi koulutusta on hankittu MPS:ltä.

Työturvallisuuden parantaminen	Tilojen työolosuhdekartoitukset tehtynä vähintään kolmen vuoden välein Tapaturmien määrä Työturvallisuuskoulutukset	Tilakäyntien lisääminen Henkilöstön kouluttaminen työturvallisuusasioihin Asiakkaille tiedottaminen Työsuojelupäivien järjestäminen henkilöstölle	Työsuojeluasiantuntija ja lomitustyönohjaajat ovat tehneet tilakäyntejä. Henkilöstölle on järjestetty ensiapu- ja työturvallisuuskorttikoulutusta. Lomitustyönohjaajat ovat tehneet työolosuhdekartoituksia ja tilakäyntejä. Työsuojelupäiviä ei järjestetä tänä vuonna.
Viestinnän kehittäminen ja lomituspalvelujen näkyvyyden lisääminen	Uutiskirje yrittäjille 6 kpl/vuosi Lomittajatiedotteet 10 kpl/vuosi	Emailerin käytön lisääminen Some-kanavien aktiivinen hyödyntäminen Lomituspalvelujen esittely messuilla ja oppilaitoksissa	Emailerin kautta lähetetty yrittäjille 4 tiedotetta. Lomituspalveluilla on omat Facebook-sivut ja lisäksi hyödynnetään kunnan somea. Lomittajatiedotteita on lähetetty 15 kpl. Lomituspalveluja on käyty esittelemässä Perhon yläkoululla, maatalousalan opiskelijoille Kpedun Kannuksen yksikössä, Nuorten rekrypäivässä Kannuksessa ja Kpedun Farmiliiga-oppilastapahtumassa Kannuksessa. Lomituspalveluilla oli oma osasto Olikkala-messuilla Kannuksessa.
Henkilöstön ammattitaidon kehittäminen	Koulutuspäivien ja osallistujien määrä	Koulutussuunnitelman laatiminen Riittävä koulutustarjonta ja koulutuksiin osallistaminen	Henkilöstö koulutautuu jatkuvasti. Koulutuksia järjestetään ja hankitaan tarpeen mukaan.

Toiminta

Lomituspalvelut ovat muusta kunnan toiminnasta merkittävästi poikkeava toimiala. Toimialue on omaa kuntaa laajempi ja työtä tehdään muun kuin työnantajan hallinnoimilla työpaikoilla. Toholammin kunta hallinnoi maatalousyrittäjien ja turkisyrittäjien lomituspalvelujen järjestämistä 23 kunnan alueella Keski-Pohjanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaan eteläosissa. Paikallisyksikkö on lomituspäivien määrällä mitattuna Suomen suurin. Paikallisyksikön hallinnollinen keskus on Toholampi, jonka lisäksi on sivutoimipisteet Kalajoella ja Nivalassa.

Vuonna 2025 alueella on 887 lomituspalvelujen piirissä olevaa maatilaa ja 1 549 lomaan oikeutettua yrittäjää, joista vain 89 (5,4 %) on valinnut itse järjestetyn lomituksen. Turkisyrittäjien lomituspalvelua haki 27 turkistarhaa ja 32 turkisyrittäjää, joista suurin osa (81 %) oli itse järjestetyssä lomituksessa. Lintuinfluenssan seurauksena toiminnassa olevien tarhojen määrä vähentynyt.

Vakituisia ja pitempiaikaisia maatalouslomittajia on 288 ja hallinnossa työskentelee 24 henkilöä. Ylivoimaisesti suurin osa kunnan henkilöstöstä työskentelee lomituspalveluissa. Henkilöstöä on rekrytoitu sekä hallintoon että maatalouslomitukseen. Työsuojeluasiantuntijan tehtävä täytettiin vakinaisesti. Luopuneiden yksiköiden alueilla oli niin paljon tekemättömiä työolosuhdekartoituksia, ettei kartoitusten teossa ole saavutettu tavoitetta, että kartoitukset tehtäisiin kolmen vuoden välein. Riskienarviointityötä on jatkettu.

Lomituspalvelujen kysyntä vaihtelee paljon, mikä aiheuttaa haasteita lomittajien työllistymiselle ja rekrytoinnille. Lomittajia ei voida palkata vakinaiseen työsuhteeseen, elleivät he työllisty ympäri vuoden. Kii-reaikoina tarvitaan paljon määräaikaisia, minkä vuoksi maatalouslomituksessa työskentelee vuoden aikana noin 1.000 henkilöä. Yrittäjiltä on toivottu palvelun käyttämistä tasaisemmin ympäri vuoden.

Ostopalvelulomitukset on kilpailutettu vuosille 2025–2026 Kilpailutuksen jälkeen ostopalvelusopimukset on 18 palveluntuottajan kanssa.

Osaston sisäistä toimintojen yhtenäistämistä edistetty ja tiedonkulkua ylläpidetty lomahallinnon viikkopalavereilla. Niiden lisäksi on kokoonnuttu live-palavereihin kerran kuukaudessa. Hallinto on osallistunut myös Melan järjestämiin kuukausittaisiin Teams-palavereihin, joiden avulla toimintaa on yhtenäistetty valtakunnan tasolla.

Maatalouslomittajille on järjestetty 17 alueellista lomittajapalaveria, joissa on tiedotettu ajankohtaisista asioista, kartoitettu lomittajien osaamista ja opastettu sähköpostin ja älypuhelimien käyttöä.

Hallintohenkilöt ovat osallistuneet Kuntatyönantajan järjestämiin koulutuksiin. Lomituspalvelujohtaja ja henkilöstöasiantuntija ovat kouluttautuneet tulevaan tasopalkkajärjestelmään ja valmistelleet asiaa lomituspalvelujen osalta. Koska suurin osa kunnan henkilöstöstä on maatalouslomittajia, tasopalkkajärjestelmään siirtyminen on lomatoimen osalta ollut erittäin työllistävä urakka.

Maatalouslomittajien ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi on järjestetty täydennyskoulutuksia. Viime vuonna alkanut maatalousalan ammattitutkintoon valmistava koulutus on jatkunut. Sikalalomituksen osaamista on vahvistettu siten, että 4 lomittajaa suorittaa maatalousalan ammattitutkinnon Porsaiden kastroatio – tutkinnon osaa ja yksi henkilö tutkinnon osia maatalousalan perustutkinnosta. Täydennyskoulutuksia on järjestetty 40 ryhmää eri aiheista: työturvallisuudesta, ensiavun antamisesta, tarttuvista eläintaudeista, poikima-avun antamisesta, Lelyn, DeLavalin ja GEAn lypsyrobottien käytöstä, appeente-

osta, peruskoneiden käytöstä, antibioottitestin tekemisestä, lantarobotin ja vasikoiden juoma-automaatin käytöstä.

Lomitustyön tunnettavuuden edistämiseksi on tänä vuonna pitkän tauon jälkeen järjestetty valtakunnallinen lomittajakilpailu. Alkukarsinnat järjestettiin paikallisyksikössä teoriakokeena. Toholammin lomituspäalveluista Sedulla pidettyyn alueen semifinaaliin pääsi kaksi osallistujaa. Toholammin edustajat menestyivät loistavasti ja molemmat selvittivät tiensä lomittajakilpailun finaaliin Kiteelle.

Henkilöstön työkyvyn ylläpitämiseksi on tehty tiivistä yhteistyötä työterveyshuollon kanssa. Työplus Oy huolehtii Terveystalon ja Mehiläisen kanssa tekemillään kumppanuussopimuksilla, että koko alueella on tasalaatuiset työterveyshuollon palvelut. Työterveysneuvotteluja on käyty 20. Keväällä aloitti Kiilakuntoutusryhmä ja syksyllä haetaan toinen ryhmä.

Lomahallinto ja lomittajat ovat osallistuneet kunnan henkilöstölle järjestettyihin tyhy-päiviin Kalajoelle ja Härmään.

Lomituksen yhteistoimintaryhmä, jossa on edustettuina lomahallinto, maatalousyrittäjät ja lomittajat koontui 25.3.2025

Lomatoimen osaston tulos muodostuu:

3000 Lomatoimen hallinto	262 218,33 e
3010 Maatalouslomitus	886 466,60 e
<u>3020 Turkistarhaajien lomit</u>	<u>105 231,05 e</u>
yhteensä	1 253 915,98 e

3010 Maatalouslomituksen ja 3020 Turkistarhaajien lomitukseen on saatu ennakolta enemmän kuin kirjanpidon mukaiset toteutuneet kustannukset. Maatalousyrittäjien lomituspäalvelujen käyttökustannusten rahoitukseen tehdään ennakontarkastus vielä loppu vuodesta. Sekä maatalousyrittäjien että turkistuottajien lomituspäalveluista tehdään lopulliset vuoden 2025 toimintaa koskevat valtionkorvausselvitykset vuoden 2026 keväällä. Jos maksetut ennakot ylittävät toiminnasta aiheutuneet kustannukset, kunta joutuu palauttamaan liikaa saadut ennakot Melalle. Jos maksetut ennakot eivät riitä kattamaan toiminnasta aiheutuneita valtionkorvaukseen oikeuttavia kustannuksia, Mela maksaa kunnalle lisää valtionkorvausta.

Elokuu 2025 Lomatoimen osasto

	2024 tilinpäätös	TA2025	Elokuu 2025 vuoden alusta	Toteuma-%	Elokuu 2024 vuoden alusta
Myyntituotot ulkoiset	18 494 692	18 453 180	12 222 937	66 %	12 681 865
Maksutuotot ulkoiset	2 648 485	2 475 700	1 545 570	62 %	1 671 225
Tuet ja avustukset ulkoiset	120 038	165 000	0	0 %	0
Muut toimintatuotot ulkoiset	277 870	180 000	190 508	106 %	147 847
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	21 541 084	21 273 880	13 959 016	66 %	14 500 937
TOIMINTATUOTOT SISÄISET	-40	0	-71	0 %	-40
TOIMINTATUOTOT YHT	21 541 044	21 273 880	13 958 945	66 %	14 500 897
Henkilöstökulut ulkoiset	-16 448 134	-16 901 696	-10 217 447	60 %	-10 480 327
Palvelujen ostot ulkoiset	-2 627 872	-2 733 854	-1 404 405	51 %	-1 485 874
Aineet, tarvikkeet ja tavarat ulkoiset	-217 968	-192 500	-99 065	51 %	-122 660
Avustukset ulkoiset	-1 236 023	-986 000	-676 070	69 %	-675 047
Muut toimintakulut ulkoiset	-349 898	-268 300	-168 663	63 %	-176 580
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-20 879 894	-21 082 349	-12 565 649	60 %	-12 940 488
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-187 841	-191 531	-139 380	73 %	-111 554
TOIMINTAKULUT YHT	-21 067 735	-21 273 880	-12 705 029	60 %	-13 052 042
NETTO ENNEN POISTOJA	473 310	0	1 253 916	-329 977 897 %	1 448 855
NETTO	473 310	0	1 253 916	-329 977 897 %	1 448 855

Tekninen osasto

Toimielin: kunnanhallitus

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja

Toiminta-ajatus: Tuottaa taloudellisia ja tarkoituksenmukaisia palveluja eri hallintokunnille sekä osittain kuntalaisille, kuten kunnallistekniikan, tilapalvelun, it-palvelujen, ruokahuollon ja siivoustoimen osalta.

Teknisen osaston vastuulla on myös rakennus- ja ympäristölautakunta. Lautakunnan tulosalue jakaantuu rakennustarkastukseen ja ympäristönsuojeluun. Lautakunta päättää myös yksityistielain mukaan tielautakunnalle kuuluvat asiat. Ympäristöterveydenhuolto ja maaseututoimi hoidetaan ostopalveluna.

Rakennusvalvonta ja kaavoitus

Rakennusvalvonta tuotetaan ostopalveluna Ylivieskan kaupungilta. Rakennustarkastajan työaika Toholammin kunnalle on keskimäärin 2,5 työpäivää viikossa. Toholammin kunnan rakennusvalvonnassa on käytössä sähköinen Lupapiste-asiointipalvelu, jonka kautta haetaan rakennusvalvonnan alaisia lupia ja ilmoituksia, kuten rakentamis-, poikkeamis- ja purkamisluvat. Lupapiste-asiointipalvelu toimii kuntalaisten käyttöliittymänä rakennusvalvonta-asioissa. Vuoden vaihteessa voimaan tullut rakentamislaki muutti rakentamisen lupakäytäntöjä. Aiemmin käytössä olleet ilmoitus- ja toimenpide- ja rakennuslupamenettelyt poistuivat ja ne korvattiin yhdellä rakentamislupamenettelyllä. Samalla lupakynnystä nostettiin. Purkamisilmoitus- ja purkamislupa sekä maisematyölupa säilyivät entistä vastaavina. Lakimuutoksen vuoksi rakennusjärjestyksen päivitys on käynnissä (luonnosvaihe ollut nähtävillä). Uuden rakentamislain myötä myös lupataksa ja hallintosääntö on päivitetty.

Alkuvuoden aikana rakennustarkastaja on vaihtunut. Rakentamislain uudet vaatimukset ovat vaatineet taustajärjestelmiin ja käytänteisiin muutoksia sekä lisännyt rakentajien neuvonnan ja ohjauksen tarvetta, mikä on aiheuttanut tilapäistä työkuormaa. Lakimuutoksen vuoksi rakentamiseen liittyvät luvat ovat vähentyneet merkittävästi, koska pienemmiltä rakennushankkeilta- tai toimenpiteiltä ei enää edellytetä lupaa. Elokuun loppuun mennessä on käsitelty 3 rakentamislupaa, 1 purkamislupaa, 1 maisematyölupaa ja 1 poikkeamislupaa. Vuotta aiemmin vastaavalla ajanjaksolla eri lupia käsiteltiin yhteensä 23 kpl.

Kunnilla on velvollisuus huolehtia kiinteistörekisterinsä ajantasaisuudesta ja tarkoituksena on, että kiinteistörekisteri on yhdenvertainen kaikille kiinteistöveron muodostumisen vuoksi. Vuonna 2024 aloitetun kiinteistöinventoinnin taajama-alueen aloitusvaiheen jälkeen inventoimatta jääneen osan työ kilpailutettiin ja inventointityötä jatkettiin.

Aurinkovoimatoimija Energiequellen kaavoitusaloite Toristojannevan aurinkovoimapuistoon liittyen hyväksyttiin tammikuussa. Pitkälehdon tuulivoimapuiston YVA-selostus valmistui, johon ELY-keskus antoi perustellun päätelmänsä ja edellytti lisäselvityksiä. ELY-keskus päätöksellään hyväksyi Hautakankaan kaatopaikan sulkemistyöt. Harjakankaan tuulivoimapuiston kaavoitusaloite hyväksyttiin 12.5.2025.

Keski-Pohjanmaanliiton toimesta tehtävän 6. vaihemaakuntakaavan valmistumisajankohta on muuttunut. Aiemmin 6. vaihemaakuntakaavan oli suunniteltu valmistuvan marraskuuhun 2024 mennessä. Uusi arvioitu ajankohta on vuoden 2026 loppuun mennessä.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelupalvelut tuotetaan ostopalveluna Ylivieskan kaupungilta. Ympäristötarkastajan työaika Toholammin kunnalle on keskimäärin 2 työpäivää viikossa. Ympäristönsuojelulain, maa-aineslain ja

jätelain mukaista valvontaa on tehty valvontasuunnitelman mukaisesti. Käsittelyssä on ympäristölupahakemus, maa-aineslupahakemus ja kaksi ympäristöluvan mukaisen toiminnan lopettamista. Kesäkauteen sisältyi vieraslajihavaintojen tarkistamista. Syksyn aikana on tarkoitus tehdä ympäristökatselmus myöhemmin päätettävänä ajankohtana.

Kiinteistöjen ja teiden kunnossapito ja rakentaminen

Kiinteistönhoidossa tammi-elokuun aikana oli yleisesti normaaleja korjaus- ja huoltotoimenpiteitä. Kunnossapitotoimenpiteitä on kohdistettu Kuusiston koulun pieniin pintasaneeraustöihin ja portaikon kunnostukseen, kunnantalolle, uimarantojen koppeihin, urheiluhallin pienet maalaustyöt, lintutalojen pienet kunnostukset ja Kanervalan pienet parannustyöt. Kesän aikana korjattiin Lampin hallin aulatilojen ja käytävän lattia. Kuusiston koulun ensimmäisen kerroksen luokkien ilmanvaihdon toimivuutta parannettiin. Hyvinvointialue Soiten ja kunnan välillä on käyty neuvotteluja ja käyty katselmuksella terveyskeskuksessa vuokrattaviin tiloihin liittyen. Hyvinvointialue Soite tiivisti toimintojaan ja vähensi vuokrattavia neliöitä terveyskeskuksen osalta. Kesän aikana suoritettiin muutostöitä terveyskeskuksen tiloihin Soiten toiveesta Toholammin kunnan toteuttamana ja Soiten kustantamana. Osa kirvesmiestyöresursseista on kohdentunut myös Toholammin Vuokra-asuntojen kiinteistöjen korjauksiin, kuten vesivahinkoasioihin. Kirvesmiestyötä kohdennettiin myös kunnatalon vieressä olevan vanhan viljamakasiinin maalaukseen.

Talvikaudella teitä aurattiin ja hiekoitettiin tarpeen mukaan. Kesäaikana kunnan taajama-alueen sorateitä teitä sorastettiin, lanattiin ja suolattiin tarpeen mukaan. Kuusistontien asfaltointi kilpailutettiin ja asfaltointityö suoritettiin kesäkuun lopussa. Liikennemerkkejä päivitettiin vähäisissä määrin kesän aikana.

Ruokahuolto ja siivousyksikkö

Kunnan toimesta valmistettiin koulujen, päiväkodin ja henkilökunnan ruoka sekä kotipalveluruoka helmikuun loppuun saakka. Kunnan toimesta siivoustoimi tuotti ja ylläpiti taloudellista ja tarkoituksenmukaista siivouksen laatutasoa kaikissa kunnan kiinteistöissä helmikuun loppuun saakka, pois lukien tilat, joissa toimii Soite. Ruokahuollon osalta kaksi työntekijää irtisanoutui ennen toiminnan siirtymistä Fodbar Oy:lle, 1 työntekijä vuoden 2024 loppuun ja toinen helmikuun 2025 loppuun. Myös siivoustoimen osalta 2 työntekijää irtisanoutui ennen toiminnan siirtymistä Fodbar Oy:lle, 1 työntekijä vuoden 2024 loppuun ja toinen eläköityi helmikuun 2025 loppuun. Maaliskuun alusta eteenpäin kunnan ruokahuoltoa ja siivousta on hoitanut Fodbar Oy.

Tammi- ja helmikuu menivät ruokahuollon ja siivouksen toiminnan osalta suunnitellusti. Pohdintaa työntekijöiden keskuudessa aiheuttivat ulkoistamiseen liittyvät asiat, jotka sujuivat kuitenkin hyvin. Maaliskuun alusta lähtien toiminta on toteutunut Fodbar Oy:n suorittamana ja siivouksen sekä ruokahuollon osalta asiat ovat sujuneet pääpiirteittäin hyvin. Toimintaa ja sen laatua on seurattu sekä saatua palautetta ruoasta ja siivouksesta on viety eteenpäin toimintaa kehittäen hyvässä yhteistyössä Fodbar Oy:n kanssa.

Elokuu 2025 Tekninen osasto

	2024 tilinpäätös	TA2025	Elokuu 2025 vuoden alusta	Toteuma-%	Elokuu 2024 vuoden alusta
Myyntituotot ulkoiset	235 461	141 800	67 350	47 %	129 267
Maksutuotot ulkoiset	17 888	25 000	3 561	14 %	14 686
Muut toimintatuotot ulkoiset	1 293 082	1 203 946	785 001	65 %	859 983
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	1 546 431	1 370 746	855 911	62 %	1 003 936
TOIMINTATUOTOT SISÄISET	3 550 131	3 327 133	1 790 913	54 %	2 275 262
TOIMINTATUOTOT YHT	5 096 562	4 697 879	2 646 824	56 %	3 279 198
Henkilöstökulut ulkoiset	-1 079 714	-1 141 777	-373 652	33 %	-730 985
Palvelujen ostot ulkoiset	-1 401 966	-1 457 890	-999 870	69 %	-920 782
Aineet, tarvikkeet ja tavarat ulkoiset	-1 279 818	-1 226 248	-571 023	47 %	-800 170
Muut toimintakulut ulkoiset	-65 713	-70 670	-48 808	69 %	-38 595
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-3 827 211	-3 896 585	-1 993 353	51 %	-2 490 532
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-950 451	-923 002	-351 313	38 %	-582 648
TOIMINTAKULUT YHT	-4 777 662	-4 819 586	-2 344 666	49 %	-3 073 180
NETTO ENNEN POISTOJA	318 900	-121 707	302 158	-248 %	206 018
Poistot ja arvonalentumiset	-1 181 402	-873 918	-553 161	63 %	-582 374
NETTO	-862 502	-995 625	-251 003	25 %	-376 356

Sivistysosasto

Toimielin: sivistyslautakunta

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja

Sivistyslautakunta vastaa kirjasto-, varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen (aamu- ja iltapäivätoiminta, esi- ja perusopetus, lukio, ostopalveluna kansalaisopisto) sekä kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelujen toteuttamisesta ja kehittämisestä. Lautakunnan tehtäväalueeseen kuuluu myös kunnan hyvinvoinnin ja terveyden sekä ehkäisevän päihdetyön toimenpiteiden edistäminen.

Sivistystoimen hallinto

Sivistystoimen hallinnossa toimii sivistysjohtaja ja toimistosihteeri. Hallinto tukee yksiköiden toimintaa, huolehtii yhteisestä koordinaatiosta ja yhteistyöstä sekä kehitystehtävistä. Sivistyslautakunta ohjaa toimintaa päätöksin. Sivistysjohtaja toimii kunnan hyvinvointikoordinaattorina.

Sivistystoimen hallinto tekee tiivistä yhteistyötä Keski-Pohjanmaan kuntien kanssa sivistyspalveluiden kehittämiseksi. Erityisesti hanketoiminta Kaustisen seutukunnan ja Perhon kuntien kesken on tiivistä ja erilaisia yhteistyömahdollisuuksia etsitään aktiivisesti. Tärkeä yhteistyökumppani on hyvinvointialue Soite, jonka kanssa toteutetaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteitä sekä yhteistä kehittämistyötä väestön hyväksi.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Lautakunta kokoontuu säännöllisesti	Järjestetään kokouksia säännöllisin väliajoin	Järjestettyjen kokousten määrä	Lautakunta toteuttaa päätöksiin kuntastrategiaa.	Kokoukset järjestetty 11.2., 27.3. ja 10.4.2025 20.5. ja 24.6.2025
Kuntalaisilla on mahdollisuus omaehtoiseen opiskeluun vapaa-ajalla	Varataan 47 000 € KanTo-kansalaisopiston toimintaan Tuetaan Keski-Pohjanmaan konservatoriossa opiskelua kuntaosuuksien	Kansalaisopiston kurssien määrä, laatu ja laajuus Konservatoriossa 30 oppilasta Asiakaspalaute kuntalaisilta	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus <i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-aikapalveluiden tarjoaminen	Kansalaisopiston toteuma 8/2025 mennessä 43 %. Lukuvuosi 2024-2025 sujui tavanomaisesti: toteutui 101 kurssia, keskeytyi 5 ja peruutui 19. Konservatoriossa opiskeli kevätlukukaudella 32 opiskelijaa ja kulut olivat 8/2025 mennessä toteutuneet 62 %.
Toimivat koulukuljetukset	Jatketaan yhteistyötä koulukuljetuksissa Wiimax oy:n kanssa. Käytetään optiovuosi 2025-2026 hankintaa koskien.	Koulukuljetukset toimivat turvallisesti. Havaitut puutteet korjataan viipymättä.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus	Kuljetukset ovat toimineet pääosin moitteetta. Havaituita puutteista on annettu palautetta yritykselle. Elokuussa alkoi hankinnan 1. optiovuosi. ELY-keskus kilpailutti Yli-Lesti – Kokkola -yhteysvälin keväällä. Liikennöitsijä toimii Wiimax.
Oppilaita koskevat päätökset tehdään määräaikaisten puitteissa	Koulupaikat ovat tiedossa kesäkuun alkuun mennessä. Hallinnon tukipäätökset tehdään ilman viivytyksiä, kun kaikki tarvittavat selvi-	Asioiden ratkaisuaajat	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa. <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvo-	Esiopetuksen oppilaaksiottopäätös 29.4.2025. Esiopetuksen päättävät oppilaat jatkavat perusopetukseen ilman eri ilmoittautumista ja päätöstä. Kleemolan koulun toiminta

	tykset ovat koossa.		va, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	loppui 31.5.2025 (KV 19.5.2025 § 23). Tästä johtuen oppilassiirtoja Herman Ojalan ja Sykäräisen kouluihin, oppilaspäätökset 23.6.2025. Tukipäätökset tehty ja tarkistettu vanhan lain mukaisesti 31.7.2025 saakka. Uuden lain nojalla ei ole vielä tehty päätöksiä.
Jatketaan kehittämis-toimia hankkeiden avulla	Haetaan 10–15 hankerahoitusta vuosittain. Ne edistävät palveluiden toimintaa, saatavuutta ja laatua sekä henkilöstön osaamista.	Hankkeiden määrä, laatu ja laajuus. Omarahoitus n. 25 – 50 t€ Avustustulot 179 500 €	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, nuorten osallisuuden lisääminen, monipuoliset harrastusmahdollisuudet, jokimaiseman ja -laakson hyödyntäminen virkistyskäytössä <i>Palveleva kunta:</i> osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, laadukkaiden vapaa-aikapalveluiden tarjoaminen, jatkuva parantaminen innovaatioita hyödyntäen <i>Viihtyisä asuminen:</i> hyvät luonto-, virkistys- ja liikuntareitit <i>Tasapainoinen talous:</i> hankkeilla toteutetaan kuntastrategiaa edullisemmin kuin pelkästään omarahoituksella	Vuoden kahden ensimmäisen kolmanneksen aikana toteuttavana 16 omaa hanketta. Syksyllä käynnistyi kuusi näistä ja kesän aikana päättyi neljä. Kirjanpitoon kirjattu hankeavustusten tuloja 408 000€, joista osa siirtyy seuraavalle tilivuodelle.

Kasvatus- ja opetuspalvelut

Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus sekä lukio yhteisesti

Toimintaa järjestettiin keväällä ja kesällä 2025 kahdessa varhaiskasvatuksen toimipisteessä, neljässä alakoulussa sekä yläkoulussa ja lukiossa. Kleemolan koulun toiminta päättyi toukokuun 2025 lopussa. Toimialueella toimii kolme esihenkilöä: varhaiskasvatuksen johtaja, alakoulujen rehtori sekä yläkoulun ja lukion yhteinen rehtori.

Perusopetuksen tuen lakiuudistus tuli voimaan 1.8.2025. Opetushallitus antoi keväällä muutetut opetussuunnitelmien perusteet. Työ paikallisten opetussuunnitelmien päivittämiseksi alkoi ja uudistetut paikalliset opetussuunnitelmat otettiin käyttöön 1.8.2025 alkaen. Uudistuksen myötä esimerkiksi ryhmäkohtaiseen tukeen varataan kiinteä laskennallinen tuntimäärä. Tämä huomioitiin sivistyslautakunnan päättämässä koulujen tuntikehyksissä.

Ateriapalveluiden tuotanto siirtyi maaliskuussa Fodbarille. Uusi arki on tarkoittanut muutokseen tottumista, sillä kilpailutuksen lisäksi samaan aikaan aterioissa lähdettiin noudattamaan tarkemmin valtakunnallisen kouluruokailusuosituksen määräyksiä. Tämä näkyi ruokailuissa mm. rasvattomiin

ruokajuomiin siirtymisenä, pehmeämpiä öljyjä sisältävän levitteen vaihdoksena sekä lisätyn suolan sekä sokerin määrien vähentymisenä. Kouluruokailusuositus on katsottu kuntia velvoittavaksi ja sen toteuttaminen huomioidaan mm. hyte-rahoituksessa. Muutoksen myötä saatu asiakaspalaute on käsitelty kunnan ja toimijan kesken. Ruokalistan osalta tarjoilu kehittyi siten, että kouluruokailussa päivittäin valittavana on kaksi eri lounasvaihtoehtoa. Lisäksi ruuan kanssa tarjolla on pehmeää leipää. Ruokalistalla olevia tuotteita voidaan vaihtaa toimijan kanssa neuvotellen. Oppilaat ovat antaneet sekä kiitosta että moitteita muutokseen liittyen, ja toisaalta sama asia on voitu nähdä joko myönteisenä tai kielteisenä palautteen antajasta riippuen.

Syyslukukauden alkaessa kouluruokailu puhututti laajasti myös alueellamme ja keskustelu ulottui myös Toholammille. Kunta ja Fodbar ovat tehneet tiivistä yhteistyötä palautteen keräämiseksi, tilannekuvan muodostamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi. Kouluruokailua esiteltiin syyskuussa järjestetyssä alakoulujen liikuntapäivässä. Koulujen oppilasraadit ovat osallistuneet kehittämiseen. Osavuositarkastuksen laadintahetkellä lokakuun alussa tilanne vaikuttaa kehittyneen oikeaan suuntaan: ruokalistaa on päivitetty oppilaiden makuun sopivammaksi, ruuan rakennetta ja koostumusta on muokattu asiakkaita kuunnellen ja kehittämistyötä tehdään edelleen. Yhteinen tavoite on, että kouluruoka on laadukasta ja täyttää noin 1/3 päivin ravitsemustarpeesta.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Hyvinvoiva kasvu- ja kouluyhteisö	Vahvistetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja, ehkäistään yksinäisyyttä, edistetään osallisuutta ja puututaan aktiivisesti kiusaamiseen. Hanketoiminta edistää oppimista, tukea ja kouluyhteisön hyvinvointia. Osallistutaan Sairaala-koulun konsultoivan erityisopettajan kustannuksiin 31.7.2025 saakka (toiminta muuttuu lakisääteiseksi 1.8.2025).	Kouluyhteisössä ei ole jatkuvaa ja pitkäkestoista pahoinvointia. Kouluterveyskyselyt. Haettujen hankkeiden lukumäärä ja avustussummat Rahoitusosuus	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, nuorten osallisuuden lisääminen <i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen <i>Tasapainoinen talous:</i> Ennalta ehkäisevä työ tuottaa säästöjä myös lyhyellä aikavälillä.	Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusta edelleen 1 vvt kaikilla alaluokilla. Kouluterveyskyselyn tulokset saatiin syyskuussa 2025. Toholammilla kiusaaminen harvinaisempaa kuin maassa keskimäärin. Perusopetuksen oppilaista kahdeksan kymmenestä vastasi, ettei ole tullut kiusatuksi koko lukuvuonna (koko maa 70 %). Toisaalta summaindikaattorin <i>ollut koulukiusattuna tai osallistui koulukiusaamiseen lukuvuoden aikana</i> saatiin sama tulos kuin koko maan tasolla (29 %). Tarkempi analyysi kaikista kouluterveyskyselyn tuloksista tulee myöhemmin osana hyvinvointikertomusta. Hanketoiminnassa käynnissä mm. koulunuorisotyön kehittämishanke. Sairaalakoulun konsultoivan erityisopettajan palvelua on hyödynnetty aktiiviseksi.
Säädös- muutoksiin vastaaminen	Tehdään tarvittavat muutokset paikalliseen opetussuunnitelmaan.	Päätökset Määrärahat	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen	aikalliset opetussuunnitelmat voimaan 1.8.2025. Perusopetuksen valta-

	Tuntikehyksiin varataan uuden normin mukainen määrä tunteja eri oppiaineisiin. Koulutetaan henkilöstöä muutoksiin. Keskeisille ryhmille laajempi koulutus, kaikille opettajille vähintään 1 veso-päivän laajuinen koulutus säädösmuutoksista. Olemassa olevien tukipäätösten läpikäynti ja päivittäminen uuden säädöspohjan mukaisesti siirtymäajan puitteissa.	Järjestetyt koulutukset Tukipäätöksien määrä	helpous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, nuorten osallisuuden lisääminen <i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen	kunnallista laajuutta vuosi- ja kuukausittain kasvatettiin 1.8.2025 alkaen tavoitteita muuttamatta. Sivistyslautakunta päättänyt uudistetun paikallisen tuntijaon. Henkilöstö on osallistunut OPH:n verkkokoulutuksiin uudistukseen liittyen. Veso-päivässä yhteistä kehittämistä oppimisen tuen uudistukseen liittyen. Olemme mukana Kaustisen kunnan hankkeessa, jonka kautta saadaan kehittämistä tuen lomakeisiin ja toimintatapoihin. Olemassa olevat oppimisen tuen hallintopäätökset päivitetään lukuvuoden 2025-2026 aikana vastaamaan uutta lainsäädäntöä.
Opiskelu-huolto	Kehitetään yhteisöllistä opiskeluhoitoa, säännölliset yhteisölliset oppilashuollon palaverit Poissaolojen seurannan, ehkäisyn ja puuttumisen malli kokonaisuudessaan toiminnassa Yhteisövaikuttavuus-työn haltuunotto ja toimintamallin kehittäminen	Hankkeiden hyödyntäminen, uudet toimintamallit, toteutuneiden palaverien lukumäärä Henkilökunta tuntee mallin periaatteet ja Wilman työkalut toimivat Soiten ja Iltan kanssa säännölliset tapaamiset, toimintamallit käyttöön	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, nuorten osallisuuden lisääminen <i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen <i>Tasapainoinen talous:</i> Ennalta ehkäisevä työ tuottaa säästöjä myös lyhyellä aikavälillä.	Yhteisöllisen opiskeluhoitoa kehittämishanke päättyi 31.7.2025. Toholammin kunnan opiskeluhoitoa ohjausryhmä kokoontui 13.2. ja alueellinen opiskeluhoitoa yhteistyöryhmä 11.2. ja 22.4. Poissaolojen seurannan automaatio saatiin käyttöön elokuussa. Toholammin arkitiimi kokoontui 17.1. ja 11.4. Yhteisövaikuttavuutta edistetty kunnan ja Soiten kesken.
Kulttuuri-kasvatus-suunnitelma	Toteutetaan kulttuuri-kasvatussuunnitelmaa lautakunnan päätöksen mukaisesti	Oppilaille järjestetyt aktiviteetit noudattavat suunnitelmaa	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen	Järjestetty kaksi tanssipajaa yläkoulun oppilaille ja kolme runopajaa Viitojan koulun oppilaille
Henkilöstö-koulutus luotyöhyvinvointia	Talousarvioon on varattu yksiköille määrärahaa koulutukseen Osallistutaan hankkeisiin, joissa mahdollisuuksia osaamisen päivittämiseen	Koulutuksiin osallistuvien henkilöiden määrä Hankkeiden määrä ja laatu	<i>Palveleva kunta:</i> osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatioilla <i>Tasapainoinen talous:</i> hankkeilla toteutetaan kuntastrategiaa edullisemmin kuin pelkästään omavaraisuudella	Koulujen henkilöstölle yhteinen koulutus 6.3. ja 5.8. positiivinen pedagogiikka ja hyvinvointi koulussa. Henkilöstöä osallistunut maksuttomiin varhaiskasvatuksen täydennyskoulutuksiin, joita Keski-Pohjanmaan kesäyliopisto on toteuttanut. Sivistysjohtaja osallistuu ITL:n muutosjohtamisen

				koulutukseen (maksuton).
Yrittäjyyskasvatus	Jatketaan yhteistyötä Nuorten yrittäjyys ja talous NYT ry:n kanssa vuosille 2025-2028. Uuden sopimuskauden myötä myös yläkoulun ja lukion yrittäjyyskasvatukseen tulee sisältöjä NYT:n tarjonnasta.	Yhteistyösopimus laadittu. Tarkoituksenmukaisuuden arviointi uuden toiminnan myötä tulevina vuosina.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, nuorten osallisuuden lisääminen	Yhteistyösopimus hyväksytty. Varsinainen toiminta uuden sopimuksen aikana syksystä lähtien.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen johtajan alaisuudessa toimii Sateenkaaren päiväkoti ja Sykrylän ryhmis.

Varhaiskasvatus järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa alakoululaisille sekä vastaa perhepäivähoidon järjestämisestä ja kotihoidon tuen kustannuksista.

HENKILÖKUNTA	Sateenkaaren päiväkoti	Sykrylä	APIP-toiminta
Vakituiset viranhaltijat	1	-	-
Vakituiset työsuhteiset	15	2	2
Määräaikaiset työsuhteiset	10	1	½
Ostopalvelu	0	0	1

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Pedagogisesti laadukas, tarpeen- ja ajanmukainen varhaiskasvatus	Varhaiskasvatussuunnitelma sekä kolmiportainen tuki käytössä Henkilökunta koulutautuu muutoksiin (tuki, leikki- ja tunnetaidot) ja kehittää aktiivisesti osaamistaan Sykrylän ryhmis jatkaa kahden työntekijän yksikkönä Aamu- ja iltapäivätoiminta kirkonkylässä omana toimintana, esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus toteutuu omana toimintana (erillistä 1- 2. lk ilttoiminnasta, mutta yhteistyössä), tarvittaessa sivukouluilla ostopalveluna. Yksi vakituinen perhepäivähoitaja Avoin päiväkoti ja muskaritoiminta Haetaan uusia mahdollisia hankerahoituksia sekä jatkorahoituksia käynnissä oleville hankkeille	Varhaiskasvatussuunnitelman noudattaminen, tukipäätökset Koulutuksiin osallistumiseen varattu raha ja osallistumisasiivisuus Palveluverkko vastaa perheiden tarpeisiin, lapsimäärä Hankkeiden määrä ja toiminta	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen <i>Tasapainoinen talous:</i> ennalta ehkäisevät työ tuottaa säästöjä myös lyhyellä aikavälillä, hankerahoituksella toteutetaan kuntastrategiaa edullisemmin kuin pelkästään omarahoituksella	Tukipäätöksiä tehty päiväkodin esitysten mukaan. Henkilöstöä osallistunut maksuttomiin varhaiskasvatuksen täydennyskoulutuksiin, joita Keski-Pohjanmaan kesäyliopisto on toteuttanut. Sykrylässä tarvittu kolmatta osa-aikaista työntekijää lasten määrän vuoksi. Kevätlukukaudella apitoiminta toteutui suunnitelman mukaan. Kirkonkylässä omaa toimintaa, Kleemolassa ostopalveluna. Perhepäivähoito toteutui suunnitelman mukaan. Avointa toimintaa sekä muskari on toteutunut. Saatiin yhteinen VALSSI-järjestelmän käyttöönottohanke Kannuksen ja Vetelin kanssa.

				OKM:n myöntämä varhaiskasvatuksen tasa-arvo ja yhdenvertaisuusrahoitus jatkuu.
Kestävän elämäntavan tavoitteet ohjaavat kaikkea toimintaa: sosiaalinen, ekologinen, taloudellinen ja kulttuurinen kestävä kehitys	Vakiintunut ulkopäiväkotitoiminta on näyttää esimerkkiä kestävä kehityksen ajattelun toteutuksesta varhaiskasvatuksessa Kulttuurinen kestävä kehitys huomioidaan kulttuurikasvatussuunnitelman aktiviteetein	Arvio kestävä kehityksen toiminnan laajuudesta Ulkopäiväkotitoiminnan piirissä olevien lasten määrä Järjestetyt aktiviteetit	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen	Ulkopäiväkotitoiminnassa 9 lasta.

Suorite	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TOTEUTUMA 8/2025
Päivähoitopaikat	103	93	98	91
Aamu- ja iltapäivätoiminta	34	40	26	30

Esiopetus

Esiopetuksen järjestämisestä vastaa alakoulujen rehtori. Esiopetuksen oppilasmäärä vaihtelee lähivuosina 18–34 oppilaan välillä.

Henkilökunta	henkilöä
Vakituiset viranhaltijat	1
Vakituiset työsuhteiset	1
Määräaikaiset	2

Esiopetuksen oppilasmäärän toteuma ja ennuste (kylittäin)					
lukuvuosi	Herman Ojala	Kleemola	Sykräinen	Viitoja	yhteensä
2024–2025	18	2	4	6	30
2025–2026	15	2	2	4	23
2026–2027	18	1	3	4	26
2027–2028	10	2	2	4	18
2028–2029	9	3	3	6	21
2029–2030	14	4	3	4	25
2030–2031	11	4	2	2	19

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Esiopetus järjestetään tarkoituksen mukaisissa ryhmissä	Esiopetusryhmät Herman Ojalan sekä Kleemolan kouluissa	Ryhmissä enintään 20 oppilasta Opetusta järjestetään ainakin kahden	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Palveleva kunta:</i>	Esiopetusta järjestettiin Herman Ojalan ja Kleemolan kouluissa keväällä 2025. Ryhmäkoko Herman Ojalassa oli 24, joten ryhmässä toimi kaksi koulunkäynninohjaajaa.

		koulun tiloissa.	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen	Syksyllä esiopetusta järjestetään vain Herman Ojalan koulussa, sillä vain kahden esikoululaisen vanhemmat toivoivat esiopetusta Sykäräisen kouluun. Esiopetusryhmässä on 23 esikoululaista. Oppimisen tuen uudistus tuli voimaan 1.8.2025. Ryhmäkohtaisen tuen mahdollistamiseksi esiopetusryhmässä on kaksi esikoulunopettajaa ja koulunkäynninohjaaja.
--	--	------------------	---	--

Perusopetuksen alakoulut

Alakoulujen rehtori johtaa alakoulujen toimintaa. Opetusta järjestettiin kevätlukukaudella 2025 Herman Ojalan, Kleemolan, Sykäräisen ja Viitojan kouluissa.

Sivistyslautakunta esitti 10.4.2025 kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle Kleemolan ja Sykäräisen kouluja koskevia muutoksia. Kunnanvaltuusto päätti toukokuun kokouksessaan lakkauttaa Kleemolan koulun 31.5.2025. Oppilaat siirtyvät syyslukukaudella Sykäräisen ja Herman Ojalan kouluihin.

Henkilökunta	henkilöä
Vakituiset viranhaltijat	18
Vakituiset työsuhteiset	10
Määräaikaiset	8

Vakituisia viranhaltijoita on useampia lakisääteisillä vapailta, jonka vuoksi määräaikaisia sijaisia on palkattu lukuvuodelle 2025–2026 useita.

Alakoulujen oppilasmäärän toteuma					
lukuvuosi	Herman Ojala	Kleemola	Sykäräinen	Viitoja	yhteensä
2023–2024	157	16	28	35	236
2024–2025	157	12	19	32	220
2025–2026	156	*	23	35	214

* Kleemolan oppilaat siirretty Herman Ojalan ja Sykäräisen koulujen oppilaiksi.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUMA
Perusopetusta järjestetään tarkoituksen mukaisesti	Opetusta toteutetaan neljällä alakoululla Oppilaiden vahvuuksien ja tuentarpeiden huomioiminen	Koulujen oppilasmäärä Kustannukset Ajantasaiset tuen asiakirjat Arvio opetuksen toimivuudesta, erityisesti lasten oppimista ja kasvua ajatellen, pedagogiikka	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Palveleva kunta:</i> Kunnan menestystä tukeva organisaatiorakenteen järkevä	Kevätlukukaudella opetus toteutui neljällä alakoululla. Kunnanvaltuusto päätti lakkauttaa Kleemolan koulun 31.5.2025.

		huomioiden.	uudistaminen ja palveluverkon optimointi Strategiset linjaukset: Kyläkoulut nähdään vahvuutena	
Toimiva yksilöllinen ja yhteisöllinen oppilashuolto	Yhteisöllisen opiskelu- ja huollon vahvistaminen ja uusien käytänteiden luominen sekä toimintatapojen kehittäminen, hankerahoitus Yhdessä tekeminen, yhteisöllisyyden lisääminen, alakoulujen hyvinvoinnin vuosikellon hyödyntäminen	Suunnitelmat valmiina ja käytössä Tunne- ja vuorovai- kutustaitojen oppi- tunnit Hyvinvoinnin vuosikellon toteutuminen	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaa- va ja hyvinvoiva henkilös- tö <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannus- tietoinen johtaminen	Yhteisöllisen opiskelu- huollon kehittämis- hankkeen toimintaa on kohdistettu myös ala- kouluille. Vuosikelloja päivitetty tulevaa lukuvuotta 2025–2026 ajatellen.
Koulupäivien rakenteen kehittäminen	Liikkuva koulu ja Move –hanke, vastuuhenkilöt yhdessä oppilaiden kanssa toteuttavat aktiivista välituntitoimintaa Liikunnalliset koulupäivät ja –matkat, liikuntaneuvonta Toiminnalliset oppitunnit	Koulupäivä tukee oppimista Poissaolojen väheneminen Oppilaiden osallisuus	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa	Liikkuva koulu ja Move- hanke on ollut toimin- nassa. Pilotoitu liikun- nallisia koulupäiviä ja liikuntaneuvoja on jal- kautunut alakoululle.

Perusopetuksen yläkoulu ja lukio

Toholammin perusopetuksen yläluokkien opetus sekä lukio toimivat Kuusiston koulun tiloissa yläkoulun ja lukion yhteisen rehtorin johtamana. Opetusta järjestetään Toholammin kunnan sekä Kokkolan kaupungin Rahkosen alueen oppilaille. Perusopetus on kunnan lakisääteinen tehtävä. Syyslukukaudella 2025-2026 yläkoulun 7. luokat toimivat kaksisarjaisena, 8. ja 9. luokka jatkavat kolmisarjaisena.

Lukiokoulutus on oppivelvollisille maksutonta. Lukiolaiset ovat kotoisin pääasiassa Toholammilta, Lestijärveltä sekä Rahkosen alueelta. Lukiokoulutus mahdollistaa lamppilaisen nuoren asumisen kotona vielä toisen asteen opiskelujen aikana. Suomen kaikki kunnat rahoittavat lukiokoulutusta asukaslukuperusteisesti ja valtio jakaa rahoituksen takaisin lukiokoulutusta järjestäville kunnille

Henkilökunta	henkilöä
Vakituiset viranhaltijat	16
Vakituiset työsuhteiset	3
Määräaikaiset	7

Määräaikaisia työntekijöitä palkattiin lukuvuodelle 2024-2025 runsaasti, koska vakituisia viranhaltijoita eläköityi ja irtisanoutui kevätlukukauden 2024 lopussa. Päätoiminen liikunnan tuntiopettajan virka oli haettavana keväällä 2025 ja tehtävään saatiin runsaasti hakijoita. Tehtävään saatiin palkattua kelpoinen henkilö. Kesäkuussa irtisanoutui historian ja yhteiskuntaopin lehtori, tehtävä on täytetty kuluvalle lukuvuodelle määräaikaisena tehtävänä. Avoin virka tulee hakuun vuonna 2026.

Yläkoulun oppilasmäärän toteuma ja ennuste

lukuvuosi	Toholampi	Ullava	yhteensä
2023–2024	132	14	146
2024–2025	138	20	158
2025–2026	130	21	151
2026–2027	128	21	149
2027–2028	122	20	142
2028–2029	121	15	136
2029–2030	104	16	120

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Yläkoulu toimii järkevissä tiloissa	Kuusiston koulualueen tilojen käytön suunnittelua pidemmällä aikavälillä jatketaan.	Oppilasmäärän ja tilojen suhde Kustannukset Investoinnin toteutuminen	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen	Yläkoulun tilat tehokkaasti käytössä syyslukukauden alkaessa. Myös alakoulun toimintaa Kuusiston koululla. Kesäkauden aikana tehtiin kunnossapitotöitä, mm. Ilmanvaihtoa parannettiin putkistoja laajentamalla. Kunnossapittoa jatketaan edelleen.
Oppilaiden tuen tarpeisiin vastataan yksilöllisen ja yhteisöllisen opiskelu- huollon sekä erityis- opetuksen toimin	Kouluyhteisö laatii suunnitelman tuen tarpeisiin vastaimiseksi. Avun tarpeisiin puututaan yksilöllisesti tilanteen mukaan. Hyödynnetään käytössä olevaa toimintamallia, jotta toiminta on suunnitelmallista ja vastuut ovat selvillä. Yhteisöllisen opiskelu- huollon vahvistamisen ja kehittämisen hankkeen kautta haetaan uusia keinoja vahvistaa opiskelu- huoltoa ja luoda uusia käytänteitä.	Suunnitelma valmistunut ja toimintamallit käytössä.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen	Yhteisöllisen opiskelu- huollon kehittämishankkeen myötä kokeiltiin erilaisia tapoja edistää hyvinvointia.
Koulupäivän rakenteen ke-	Ruokailu järjestetään n. klo 11–12.	Kouluruokailu- suositus	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, pe-	Koulupäivän rakenne vielä entisellään, tarkas-

hittäminen	Liikkuva koulu ja Move!-hankkeen vetäjät toteuttavat liikuntavälitunteja yläkoululaisten koulupäivän aikana.	Koulupäivä vastaa tarkoitusta ja tukee oppimista	rusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen	tellaan mahdollisuuksia kehittää sitä koulunmäen ruokailujen sekä myös koulukuljetusten kehittämisen myötä. Liikkuva koulu ja Move! -hanke on toiminut lukuvuoden aikana. Erilaisia aktiviteetteja järjestetty oppilaille. Uusi hanke alkoi elokuussa heti aiemman päätyttyä.
-------------------	--	--	---	--

Lukion oppilasmäärä				
lukuvuosi	1 lk	2 lk	3 lk	yhteensä
2023–2024	30	20	24	74
2024-2025	19	32	18	69
2025-2026	20	14	31	65

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Toholammin lukioon haetaan opiskelemaan laadukkaan opetuksen vuoksi	Turvataan riittävin resurssein opetuksen laatu Pyritään saamaan opiskelijoita myös paikkakunnan ulkopuolelta.	Opiskelijamäärä ja kotipaikkakunnat, aloittavien ja valmistuvien määrä Kouluiikkunasta saatavat tiedot, vertailu samankokoisten kuntien välillä.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, lukiokoulutuksen jatkaminen	Resurssit ovat olleet riittävät. Lukiolaisia tulee myös Ullavasta ja Lestijärveltä.
Opiskelijat saavat tarvitsemansa tuen.	Yhteisöllisen opiskeluhoollon vahvistamisen ja kehittämisen hankkeen kautta haetaan uusia keinoja vahvistaa opiskeluhoolltoa ja luoda uusia käytänteitä. Lukiokoulutuksen oppimisen tuen hankkeen kautta etsitään sopivia käytänteitä opiskelijoiden opiskelun tukemiseen.	Opiskeluhoollon toteutumista seurataan kyselyn avulla. Erityisopetuksen kehittäminen toteutuu hankkeen tai työryhmän avulla.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen	Yhteisöllisen opiskeluhoollon kehittämishankkeen myötä on kokeiltu erilaisia tapoja edistää hyvinvointia. Lukion oppimisen tuen muutoksiin valmistauduttu mm. opetus-suunnitelman päivittämisellä.
Toholammin lukio on kansainvälinen ja yhteistyövalmis	Yhteistyötä Latvian Jurmalaan jatketaan sekä mm. hankkein osallistutaan myös muihin kansainväli-	Liikkuvuuksien määrä, kesto, osallistujat Yhteistyöstä tunnistettava hyöty Saatu hankerahoitus,	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen ja osallisuuden lisääminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi nuorten palveluissa, hyvän palvelutason	Syksyllä 2025 oli saksan opiskelijoiden matka Berliiniin.

	sen liikkuvuuden ja yhteistyön projekteihin. Rehtori toimii KPE-DU:n ja Toholammin kunnan välisessä neuvottelukunnassa, jonka toimet palvelevat lukiota.	hankkeiden kytkeytyminen opetussuunnitelmaan Neuvottelukunnan kokouksien määrää 2 kertaa /vuosi ja päätökset	turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> Kunnan menestystä tukeva organisaatorakenteen järkevä uudistaminen ja palveluverkon optimointi, lukiokoulutuksen jatkaminen	Jurmalan kanssa on haettu Nordplus Junior -hanketta. Erasmus-yhteistyötä valmistellaan Ranskaan.
--	--	---	---	---

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelut ovat kustannuksiaan merkittävämpi osa sivistyspalveluita ja kuntalaisten arkea. Ne edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä edistävät yleisesti kuntalaisten viihtymistä paikkakunnalla.

Talousarvion 2025 laadinnassa on hyödynnetty osallistuvan budjetoinnin menetelmää, jossa kuntalaiset saivat ensimmäisellä ehdotuskierroksella esittää erilaisia toimenpiteitä toteutettavaksi 20 000 € määrärahalla. Saadut ehdotukset koottiin teemoiksi, joiden kesken järjestettiin vielä toinen äänestyskierros. Siinä eniten ääniä sai toimenpidekokonaisuus retkeilyreitit ja –rakenteet. Teeman edistämiseksi sivistyslautakunta valmistelee seuraavia toimenpiteitä sekä varaa toimenpiteitä varten määrärahat.

1. Kuntalaisen ehdotus: Luistelureitti pesulanrannasta Kannuksen suuntaan

Määräraha 2500 € liikuntapaikkojen käyttötalousmenoihin

Jäätilanteen salliessa toteutetaan Kirkkojärvelle retkiliustelua varten aurattu rata. Mikäli jäätilanne ei ole keväällä 2025 suotuisa, käytetään raha uimarannan rakenteiden parantamiseen kesällä.

Toteuma: Jäätilanteen vuoksi luistelureitti ei toteutunut. Uimarantojen rakenteita kunnostettiin kesää varten Kirkkojärven molemmilla uimapaikoilla.

2. Kuntalaisen ehdotus: Maastopyöräreitti Pettäjäntieltä Kunnankämpälle

Määräraha 5000 € liikuntapaikkojen käyttötalousmenoihin

Käytettävissä olevan rahan puitteissa voidaan merkitä nykyisten pururatojen alueella olevat reitit kesäajan kyltein sekä laatia kartat ja tiedotteet. Mikäli kunnasta löytyy yhdistys, joka voisi toteuttaa alkuperäisen ehdotuksen mukaisen projektin, voidaan raha antaa yhdistykselle avustuksena omahoitusosuutta varten. Yhdistys voi hakea isompaa avustusta esimerkiksi Pirityisten kautta.

Toteuma: Asia ei edennyt huhtikuun loppuun mennessä. Tehdään ehdotus määrärahan käytöstä valtuustolle syksyn lisätalousarvion yhteydessä.

3. Kuntalaisen ehdotus: Kota Kuusiston alueelle päiväkodin ja koulujen käyttöön

Määräraha 10 000 € sivistystoimen investointeihin

Toteutetaan esteettömänä. Kota olisi muina aikoina kuntalaisten ja yhdistysten varattavissa maksutta käyttöön, avaimen saa kunnantalolta. Lisäksi kunta voi hyödyntää esim. talviliikuntapäivien järjestämiseen.

Toteuma: Kota valmistui kesäkaudeksi ja avattiin kuntalaisten varattavaksi alkusyksyllä. Avainboksen koodin saa Julius-varauskalenterin kautta maksutta. Kotaa on jo hyödynnetty eri tilaisuuksissa. Määrärahat ylittyivät, ylitys esitetään katettavaksi muista investointivaroista osana syk-

syn lisätalousarvioita.

4. Kuntalaisen ehdotus: Lestijoen ja laskupurojen raivaus (esim. Sarkoja)
Määräraha 2500 €

Upeita luontokohteita nekin nevojen lisäksi. Käytetään määräraha kuntalaisten vireille paneman jokiluontoon sijoittuvan ulkoilukohteen perustamishankkeeseen. Raha voidaan käyttää hankkeen omarahoitusosuuteen, toimija on hakemassa rahoitusta Pirityisiltä. Hankkeen aikana joen rantaa raivataan ja reitti on valmistuessaan kuljettavissa jalan myös maisemien ihailua ajatellen.

Toteuma: Käyttötarkoitus tarkennettava, koska kunnan tuki hankkeen omarahoitusosuuteen laskee muun julkisen avustuksen määrää. Kohdistetaan kuitenkin käyttötarkoituksen mukaisesti jokiluonnon raivaus ym. kustannuksiin.

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Vastuuhenkilö liikunta- ja nuorisosihteeri.

Kunta huolehtii liikuntapaikoista, joilla kuntalaiset liikkuvat omatoimisesti tai ohjatusti mm. seurojen järjestämissä aktiviteeteissa. Yhdistys- ja seuratoiminnan rooli Toholammin liikuttajana on merkittävä. Liikuntapaikkojen hoitajan tehtävään palkattiin vakituisesti keväällä uudelleen liikuntapaikkahoitaja, jonka työalueelle on siirretty pääosin Kuusiston liikunta-alueen kehittäminen ja huoltotehtävät.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUMA
Liikunta-palvelut tukevat kuntalaisten hyvinvointia	Tavoitetaan vähintään 100 eläkkeellä olevaa kuntalaista liikunnan parissa Järjestetään erilaisia liikuntakampanjoita eri vuoden-aikoina tai tapahtumia, joiden kohderyhmät on suunnattu eri ikäisille. Tuetaan yhdistystoimintaa avustuksin. Hyödynnetään mahdollisuudet saada liikuntahankkeita Liikuntapaikkojen hinnastot ovat yhdistyksille ja kuntalaisille edullisia Seni- ja erityisliikuntakortti-etuuden tarjoaminen	Osallistuneiden lukumäärät Kampanjoiden ja tapahtumien lukumäärä Osallistujilta saatu palaute Yhdistyksille myönnettyjen avustusten määrä ja riittävyys Hinnastot verrattuna naapurikuntiin Käytettyjen seni- ja erityisliikunta-korttien määrä	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, terveysliikunnan merkityksen korostaminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen, hyte-kertoimen muuttujiin vastaaminen	Tavoitettu alkuvuonna 2025 kuntosaliohjauksissa 57 eläkeläistä. Järjestetty maaliskuussa ulkoliikuntakampanja yhteistyössä Kaustisen seurakunnan kanssa kaikenikäisille. Liitytty valtakunnalliseen pyöräilyn kilometrikisaan, jonka kesto syyskuun loppuun saakka. Liikunta- ja nuorisotoimen avustuksia jaettiin yhteensä 10500€. Kesäkuussa järjestetty Kulttuurikymppi-juoksutapahtuma Pajamäen perinne-keskuksella, osallistujia n. 30 hlöä. Lampin hallin hinnastoa päivitetty 1.3.2025 alkaen muuttuneiden alv-kantojen vuoksi. Hinnaston korotus maltillinen ja pysynyt täten edelleen edullisena. Seniorikortteja hakenut

				liikuntatoimesta 74 kunta-laista ja erityisliikuntakort-teja myönnetty yhdeksälle (9) kuntalaiselle. Myönnettävien seniori- ja erityisliikuntakorttien arvo yhteensä 45e / hlö. Liikuntaneuvontahanke yhdessä neljän muun kun-nan kanssa käynnissä vuoden loppuun saakka.
Liikuntapaikat ja -välineet vastaavat tarpeita	Tehdään käyttöta-lous-hankintoja tarpeen mukaan välineitä ja paikkojen kunnos-sapitoa ajatellen. Liikuntapaikkojen kunnossapito tar-peen mukaan osto-palveluna sivukylillä.	Hankinnat toteutuvat tarpeen mukaan.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Viihtyisä asuminen:</i> hyvät luonto-, virkistys- ja liikuntareitit <i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehti-minen, kestävä investointitaso, kustannustietoinen johtaminen, hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen	Liikuntapaikoille ja kun-nossapitoon tehty vain pienempiä väline- ja tarvi-kehankintoja. Ostopalveluna hankittu talvella Sykäräisen hiihto-latu, Sykäräisen ja Viitojan luistelukentän auraus sekä Kleemolan luistelukentän jäädyttäminen alkuvai-heessa. Kesän kenttähoidot toteu-tettu omana työnä.
Enkäistään liikunta-paikkojen vikoja, omaisuuden arvon laskua sekä vahinko-ja riittävällä kunnossa-pidolla	Liikuntapaikoilla on nimetty hoitaja. Osana kunnan työl-listämistoimia sivi-sytosasto palkkaa 2 osa-aikaista työntekijää ulkoaluetöitä var-ten. Käyttäjien turvalli-suudesta huolehti-minen: hiekoitus, liikuntapaikkojen ja -välineistön säännöl-linen tarkistus	Henkilötyövuodet Liikuntapaikkojen silmämääräinen kunto, reklamaati-ot Ei merkittäviä henkilö- tai omai-suus-vahinkoja liikuntapaikkojen kunnan vuoksi	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Viihtyisä asuminen:</i> hyvät luonto-, virkistys- ja liikuntareitit <i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen, osaava ja hyvinvoi-va henkilöstö <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, hyte -kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen	Kunnossapito pääosin kunnan liikuntapaikkojen-hoitajalla (määräaikaisena maaliskuun loppuun, sen jälkeen toistaiseksi voi-massa olevana). Yksi osa-aikainen kausi-työntekijä palkattu touko-kuun alusta alkaen kesän ajalle mukaan kenttien hoitamiseen. Välineistöä pidetty kun-nossa silmämääräisillä tarkistuksilla, virallisten terveystarkastusten huo-mioiden mukaisesti sekä käyttäjiltä saadun palaut-teen perusteella.
Toteutetaan ennalta ehkäisevää ja varhaiseen puuttumiseen perustuvaa nuorisotyötä	Nuorisovaltuusto kokoontuu säännöl-lisesti ja ottaa osaa maakunnallisiin tilaisuuksiin Mahdollisuuksien rajoissa osallistu-taan mm. Villa El-ban toimintaan	Järjestetyt aktivi-teetit, määrä ja laatu Osallistujien mää-rä Saatu hankerahoi-tus ja -toiminta Nuorilta saadut ideat, aloitteet ja lausunnot Valtionavustukset	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen sekä osallisuuden lisääminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöi-nen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö <i>Tasapainoinen talous:</i> hyte -kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen	Nuorisovaltuusto kokoon-tunut elokuun loppuun mennessä kaksi kertaa. Koulunuorisotyöntekijä hankkeella toiminut koulul-la. Järjestetty nuorten lasket-telureissu Vuokattiin hiih-tolomaviikolla. Osallistujia reissulla yhteensä 55 hen-

	Koulunuorisotyöntekijä hankkeella toukokuun 2025 loppuun saakka Etsivä nuorisotyö tavoittaa yhteiskunnasta pudonneita ja putoamassa olevia nuoria. Nuorisotilan toiminnan kehittäminen	Kävijämäärien seuranta	Tasapainoinen talous: talouden tasapainosta huolehtiminen	kilöä. Etsivä nuorisotyö on jatkunut Aluehallintoviraston avustuksella. Toholammin kunta toteuttaa palvelua myös Lestijärven kunnan nuorille.
--	---	------------------------	---	---

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Vastuuhenkilö on kirjastopalveluiden osalta kirjastonjohtaja. Kirjastolla on kaksi toimipaikkaa: pääkirjasto ja Sykäräisen sivukirjasto. Lisäksi toimitaan koulujen kanssa yhteistyössä.

Kulttuuripalveluiden vastuuhenkilö on kulttuurisihteeri. Kulttuuritapahtumia järjestetään mm.

Kulttuurisalisissa ja Pajamäen perinnekeskuksessa sekä kesällä torilla.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Järjestetään monipuolisesti lastenkulttuuritoimintaa	Kulttuurikasvatussuunnitelma käytössä, kts. kasvatus- ja opetus Hyödynnetään lastenkulttuurikeskus Lykyn tarjontaa	Järjestettyjen tilaisuuksien määrä ja laatu Lastenkulttuurikeskus Lykyn kanssa tehdyn yhteistyön laajuus	<i>Hyvinvoiva kunta-lainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen, hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen	Toteutettu suunnitelman kakkostason toimintaa; Risto Räppääjä ja kaksoisolento -elokuva kaikille alakoululaisille Lykky toteutti mm. kaksi tanssityöpajaa yläkoulun oppilaille ja kolme runopajaa Viitojan koulun oppilaille sekä videot <i>Tarinoita siirtolaisuudesta</i> yhteistyössä Kansainvälinen Toholampi: Lampin siirtolaisuus- ja Siirtolaisuudesta voimaa Kaustiselle -hankkeiden kanssa. Videoihin liittyy tehtäväpaketti alakouluille. Elävään perintöön liittyvä esitys Ilmiömaista alakouluille. Tanssiesitys Vilja Miha-lovsky yläkoulun/lukion väelle

Toholampi tunnetaan monipuolisista kulttuuriaktiiviteeteista	Järjestetään tilaisuuksia yhteistyössä yhdistysten ja seurakuntien kanssa n. 100 kpl Hyödynnetään mahdollisuudet saada kulttuurihankkeita. Osallistutaan K-P:n siirtolaisuus- ja Kansainvälinen Toholampi - Lampin siirtolaisuus -hankkeisiin sekä K-P:n liiton organisoimaan järjestöyhteistyöhön Avustetaan kulttuuri-toimijoita Kulttuuri edistää hyvinvointia. Jatketaan Kaikukortti- ja ystävänkorttitoimintaa. Järjestetään ikääntyville suunnattua toimintaa esim. Ikäntyvien yliopiston etäluentoja, vanhustenviikon tapahtuma Huomioidaan Toholammin kunnan 160 v. juhluvuosi	Järjestettyjen tilaisuuksien määrä ja laatu Yhteistyöhankkeiden määrä ja saatu rahoitus Jaettujen avustusten määrä	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palvelu- asenne, laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, hyte- kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen	Mukana 70 tilaisuu- den ja 4 näyttelyn järjestämisessä Osallistuttu K-P:n siirtolaisuus- ja Kan- sainvälinen Toholam- pi - Lampin siirtolai- suus -hankkeiden toteut- tamiseen Jaettu kulttuuri- avustuksia 7000 € Kaikukortti-käyntejä 8 kpl. Etäluentojen lisäksi mm. avustettu Netti- treffien järjestämisessä Juhlavuoden tapahtumia: 20.5. Vuonna 2024 syntyneiden vauvojen tervetulotapahtuma. 6.6. Pajamäellä Kult- tuurikymppi. 13.8. maalinkeittotal- koot. 18.8. lainama- kasiinin maalaustal- koot
Kirjasto innostaa kunta- laisia lukemaan ja tekee aktiivista kouluyhteis- työtä	Kirjavinkkauksia ja kirjastonkäytön ope- tusta tarjotaan aktii- visesti koululaisille ja lukiolaisille. Yhteis- työtä myös varhais- kasvatuksen kans- sa. Kirjaston palveluiden esittelyä sekä kirja- vinkkausta myös aikuisasiakkaille yhteistyössä eri jär- jestöjen kanssa. Kirjastossa järjeste- tään luokkakäyntejä ja kirjastohenkilökunta jalkautuu kouluille. Lampin malli - hankkeessa kirjasto- henkilökunta pitää	Toiminnan mää- rä, laatu ja laa- juus Vinkkausten, kirjastonkäytön opetuksen ja luokkakäyntien määrä. Kerhoihin osallistuvien lasten määrä. Vierailujen ja tapahtumien määrä sekä osal- listuja- määrä. Saatu rahoi- tus Lukeva Lamp- pi -hankkeelle	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaa- minen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palvelu- asenne, laadukkaiden vapaa-ajan palvelui- den tarjoaminen, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapai- nosta huolehtimin	Kirjavinkkausta 2 kpl, osallistujia 27. Varhaiskasvatuksen kanssa yhteistyössä näyttelyitä ja satutuo- kio. Lukukerhoja pidetty Viitojan ja Sykäräisen kouluilla yht 5 kertaa, osallistujia 37. Toholammin ja Kannuksen kirjas- tojen yhteinen Lukeva Lestijoki- laakso –hanke on käynnissä, kevään aikana kirjailijavie- railuja ja muita hankkeen tapah- tumia kirjastossa ja Kuusiston koululla yht. 10.

	alakoululaisten lukukerhoa kouluilla. Lukeva Lestijokilaakso -hanketta jatketaan Kannuksen kaupunginkirjaston kanssa: kirjailijavierailuita, ja erilaisia lukemaan innostamiseen liittyviä tapahtumia. Lukeva Lamppi -hanke yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa: kunnallisen lukutaitostrategian laatiminen ja toteuttaminen.			Lukeva Lamppi –hanke on saanut avustusta 35 500 euroa ja hankkeelle on palkattu työntekijä 1.3.2025 alkaen. Työntekijä on aloittanut kunnan lukutaitostrategian laadinnan. Sidosryhmät on kartoitettu, niiden kanssa on ollut yhteydenpitoa ja yhteistä toimintaa.
Kirjasto tarjoaa monipuolisia, ajantasaisia palveluita ja opastaa niiden käyttöön	Kirjastossa monipuolista tapahtumatoimintaa eri ikäisille. Lestijoen digilaakso -hanke jatkuu Kannuksen kirjaston kanssa: asiakkaille tarjotaan digitukea ja -neuvontaa sekä kirjastoissa että jalkautuen kirjastojen ulkopuolelle. Kirjaston tarjoamien e-aineistojen markkinointi: valtakunnallinen E-kirjasto, Cineast-elokuvapalvelu, sekä e-lehtipalvelut. Hakeutuvien kirjastopalveluiden jatkaminen ja kehittäminen: kotipalvelu, jalkautuminen mm. yhdistysten tapahtumiin.	Tapahtumien määrä ja monipuolisuus Opastusten ja opastettujen määrät sekä saatu palaute Kotipalvelu-asiakkaiden ja esittelytilaisuuksien määrät, e-aineistojen käyttötilastot.	<i>Hyvinvoiva kunta-lainen:</i> perusarjen helpous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palvelu- ja laadun parantaminen innovatiivisia ja sähköisiä ratkaisuja hyödyntäen.	Omia ja sidosryhmien kanssa järjestettyjä tapahtumia kaikenikäisille yht. 35 ja osallistujia tapahtumiin yht. 592. Tapahtumia mm. lukukoira, satutuokiot, Ikääntyvien yo, Lasten vaalit, kirjailijavierailut, Lestijoki-lehden vaalipaneeli. Tapahtumayhteistyötä mm. Marttojen kanssa. Kannuksen ja Toholammin kirjastojen yhteiseen Lestijoen Digilaakso-hankkeen digineuvoja on tarjonut maksutonta digineuvontaa ja ollut keväällä kirjastossa 1 pv /viikko. Digineuvoja on vierailut myös mm. Jussinpirtillä. Kotipalveluasiakkaita 6. Aikuisten kirjavinkikausta ja kirjaston palveluiden esittelyä 4 kpl (yhdistykset jne. yht. 72 osallistujaa. E-kirjaston asiakkaita

				654 Kirjaston demokra- tiahanke saanut avus- tusta 30 000e. Hanke- työntekijä aloittanut 1.8.2025. Hankkee- seen liittyviä tapah- tumia ollut jo keväällä, mm. lasten vaalit ja kuntavaalipaneeli.
--	--	--	--	---

TUNNUSLUVUT

Suorite	TP 2024	TA 2025	TOTEUMA
Kulttuurisalin kävijämäärä	5.109	6.000	3590
Kulttuuriavustukset yhdistyksille €	8.000	8.000	7.000
Liikuntatoimen avustukset yhdistyksille €	12.000	10.500	10.500
Nuorisotoimen avustukset yhdistyksille €	12.000	10.500	11.500
Nuorisovaltuuston kokoontuminen	6	5	2

Henkilöstö	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TOTEUMA
Vakinaiset viranhaltijat	74*	39	80*	39
Vakinaiset työsuhteiset		36		41
Määräaikaiset viranhaltijat	32*	8	31	12
Määräaikaiset työsuhteiset		27		25
Yhteensä	106*	110*	111	117

* Henkilöstöraporteissa ei ole eritelty viranhaltijoita ja työsuhteisia työntekijöitä. Luvut sisältävät sekä virat että työsuhteiset tehtävät.

Elokuu 2025 Sivistysosasto

	2024 tilinpäätös	TA2025	Elokuu 2025 vuoden alusta	Toteuma-%	Elokuu 2024 vuoden alusta
Myyntituotot ulkoiset	401 691	392 570	204 589	52 %	211 826
Maksutuotot ulkoiset	105 962	103 550	63 696	62 %	62 541
Tuet ja avustukset ulkoiset	225 331	199 500	429 993	216 %	260 801
Muut toimintatuotot ulkoiset	112 069	92 390	73 104	79 %	72 996
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	845 053	788 010	771 383	98 %	608 163
TOIMINTATUOTOT SISÄISET	17 256	400	300	75 %	120
TOIMINTATUOTOT YHT	862 308	788 410	771 683	98 %	608 283
Henkilöstökulut ulkoiset	-5 269 262	-5 395 313	-3 585 329	66 %	-3 500 962
Palvelujen ostot ulkoiset	-766 946	-725 630	-682 684	94 %	-476 425
Aineet, tarvikkeet ja tavarat ulkoiset	-250 797	-276 125	-184 602	67 %	-191 105
Avustukset ulkoiset	-152 936	-147 100	-110 719	75 %	-113 103
Muut toimintakulut ulkoiset	-118 562	-99 367	-84 365	85 %	-85 859
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-6 558 502	-6 643 535	-4 647 698	70 %	-4 367 454
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-2 843 666	-2 570 551	-1 557 854	61 %	-1 838 273
TOIMINTAKULUT YHT	-9 402 169	-9 214 085	-6 205 552	67 %	-6 205 727
NETTO ENNEN POISTOJA	-8 539 860	-8 425 675	-5 433 870	64 %	-5 597 444
Poistot ja arvonalentumiset	-80 020	-86 153	-56 955	66 %	-53 347
NETTO	-8 619 880	-8 511 829	-5 490 825	65 %	-5 650 791

Käyttötalous yhteensä (Hallinto, Lomatoimi, Tekninen, Sivistys)

Elokuu 2025 Hallinto-osasto, Työllisyydenhoito, Lomatoimen osasto, Teknir

	2024 tilinpäätös	TA2025	Elokuu 2025 vuoden alusta	Toteuma-%	Elokuu 2024 vuoden alusta
Myyntituotot ulkoiset	19 179 706	19 082 550	12 528 886	66 %	13 055 189
Maksutuotot ulkoiset	2 772 334	2 604 250	1 612 827	62 %	1 748 452
Tuet ja avustukset ulkoiset	454 313	447 800	462 194	103 %	274 695
Muut toimintatuotot ulkoiset	1 697 707	1 480 836	1 061 953	72 %	1 086 631
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	24 104 060	23 615 436	15 665 860	66 %	16 164 967
TOIMINTATUOTOT SISÄISET	4 131 162	3 847 797	2 174 619	57 %	2 630 124
TOIMINTATUOTOT YHT	28 235 222	27 463 233	17 840 480	65 %	18 795 091
Henkilöstökulut ulkoiset	-23 444 499	-24 047 599	-14 617 355	61 %	-15 134 733
Palvelujen ostot ulkoiset	-5 839 415	-6 176 549	-3 881 244	63 %	-3 642 965
Aineet, tarvikkeet ja tavarat ulkoiset	-1 770 394	-1 738 737	-878 689	51 %	-1 124 905
Avustukset ulkoiset	-1 566 900	-1 372 487	-926 762	68 %	-924 227
Muut toimintakulut ulkoiset	-549 923	-448 887	-315 386	70 %	-312 277
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-33 171 131	-33 784 259	-20 619 436	61 %	-21 139 107
TOIMINTAKULUT SISÄISET	-4 131 162	-3 847 797	-2 204 079	57 %	-2 630 124
TOIMINTAKULUT YHT	-37 302 293	-37 632 056	-22 823 515	61 %	-23 769 230
NETTO ENNEN POISTOJA	-9 067 071	-10 168 823	-4 983 036	49 %	-4 974 139
Poistot ja arvonalentumiset	-1 261 422	-960 071	-610 116	64 %	-635 721
NETTO	-10 328 492	-11 128 894	-5 593 152	50 %	-5 609 860

INVESTOINTIEN TOTEUMA

INVESTOINNIT	TP2024	TA2025	TOT 8/2025
HALLINTO			
ATK-ohjelmat	0	-10 000	0
Maa-alueet	2 016	-50 000	9 500
Osakkeet ja osuudet	0	-10 000	386
TEKNINEN			
Kiinteistöjen korjaukset	0	-125 000	-36 589
Kunnantalon putkiremontti	-121 913		
Artesaanin iv-koneen uusinta	0	0	-6 878
Kuusiston koulun iv-muutos			-23 212
Urheiluhallin lattian uusinta	0	0	-6 499
Kaavateiden rakentaminen	0	-125 000	0
Kuusistontien korjaus	-123 827	0	-98 115
Sähkölatauspisteet	-14 647		
Kaasutankkausaseman pohjatyöt	-2 913	-225 000	0
Liikenneympyrän maisemointi	0	-30 000	0
SIVISTYS			
Kuusiston koulualueen muutostyöt	0	-100 000	-3 255
Osallistuva budjetointi, kodan rak.	0	-10 000	-18 142
Monitoimikenttä (avustusvarauksella)	0	-37 500	-28 652
Vapaa-aikapalv. Irtaininvestoinnit	0	-16 000	0
Sivistyksen kalusteiden hankinta	-18 614		
INVESTOINNIT YHTEENSÄ			
Investointihankinnat yht	-281 914	-738 500	-184 754
Tulot, valtionosuudet (mahd. monitoimikenttä)	0	12 500	0
Myynnit	2 016	0	9 886
Investoinnit netto (-/tulo)	-279 898	-726 000	-174 868

KUNTA KÄYTTÖTALOUS TULOSALUEITTAIN SEKÄ INVESTOINNIT JA RAHOITUS

TP2024 Toholammin kunta	TA2025	TOT 8/2025	TOT 8/2024	Toteuma%
Hallinto-osasto				
-991 650 Hallinto	-1 040 798	-772 463	-788 197	74 %
-327 770 Työllisyys	-580 641	-332 777	-243 371	57 %
-1 319 420 Hallinto-osasto yhteensä	-1 621 439	-1 105 241	-1 031 568	68 %
473 310 Lomatoimen osasto	0	1 253 916	1 448 855	
Tekninen osasto				
-444 943 Hallinto ja toimisto	-424 015	-242 484	-328 614	57 %
1 177 254 Tilapalvelut	904 578	850 106	795 425	94 %
-153 621 Rakennus- ja ympäristötk	-282 562	-91 423	-47 228	32 %
-40 753 Maaseututoimi	-56 708	-38 801	-30 445	68 %
-219 037 Ympäristöterveydenhuolto	-263 000	-175 240	-183 120	67 %
318 900 Tekninen yhteensä	-121 707	302 158	206 018	-248 %
Sivistysosasto				
-639 725 Sivistys	-604 079	-217 724	-362 148	36 %
-1 664 857 Päivähoito	-1 330 630	-1 105 533	-1 149 735	83 %
-5 776 754 Koulutus	-5 909 264	-3 769 297	-3 806 325	64 %
-458 524 Vapaa-aika	-581 702	-341 315	-279 236	59 %
-8 539 860 Sivistys yhteensä	-8 425 675	-5 433 870	-5 597 444	64 %
-9 067 072 TOIMINTAKATE	-10 168 821	-4 983 037	-4 974 139	49 %

TP2024 Toholammin kunta	TA2025	TOT 8/2025	TOT 8/2024	Toteuma%
Verotulot				
4 529 308 - kunnallisvero	4 760 000	3 177 746	2 940 141	67 %
564 347 - yhteisövero	552 000	442 609	414 848	80 %
776 365 - kiinteistövero	800 000	392 533	405 544	49 %
5 870 020 Yhteensä	6 112 000	4 012 888	3 760 533	66 %
Valtionosuudet				
4 238 137 - yhdenputken valtionosuus	4 566 538	3 047 814	2 822 860	67 %
183 766 - opetus- ja kulttuuritoimi	222 444	226 944	140 686	102 %
697 005 - verotulomenetysten korvaus	497 042	333 768	464 672	67 %
5 118 908 Yhteensä	5 286 024	3 608 526	3 428 218	68 %
10 988 928 Verotulot ja valtionosuudet yhteensä	11 398 024	7 621 414	7 188 751	67 %
-218 296 Rahoituserät netto	-269 131	-29 008	-52 063	11 %
1 703 560 VUOSIKATE	960 071	2 609 369	2 162 549	272 %
-1 261 422 Poistot ja arvonalennukset	-960 071	-610 116	-635 721	64 %
442 138 TILIKAUDEN TULOS	0	1 999 253	1 526 828	

TP2024 Toholammin kunta	TA2025	TOT 8/2025	TOT 8/2024
Toiminnan rahavirta			
1 703 560 Vuosikate	960 071	2 609 369	2 162 549
0 Satunnaiset erät +/-	0	0	0
0 Tulorahoituksen korjauserät +/-	0	0	0
1 703 560 Toiminnan rahavirta yhteensä	960 071	2 609 369	2 162 549
Investoinnit			
-281 914 Käyttöomaisuusinvestoinnit (-)	-738 500	-184 754	-203 585
0 Rahoitusosuudet investointimenoihin(+)	12 500	0	0
2 016 Käyttöomaisuuden myyntitulot(+)	0	9 886	2 016
-279 898 Investoinnit netto	-726 000	-174 868	-201 569
1 423 662 Toiminnan ja investointien rahavirta	234 071	2 434 501	1 960 980
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Antolainauksen muutokset			
-100 000 Antolainasaamisten lisäykset	-200 000	0	-100 000
69 389 Antolainasaamisten vähennykset	329 068	88 712	8 000
-30 611 Antolainauksen muutokset yht	129 068	88 712	-92 000
Lainakannan muutokset			
0 Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0
-449 092 Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-449 092	-296 224	-296 224
-1 000 000 Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	-1 000 000
-1 449 092 Lainakannan muutokset yht	-449 092	-296 224	-1 296 224
-56 041 Vaikutus maksuvalmiuteen	-85 953	2 226 989	572 756

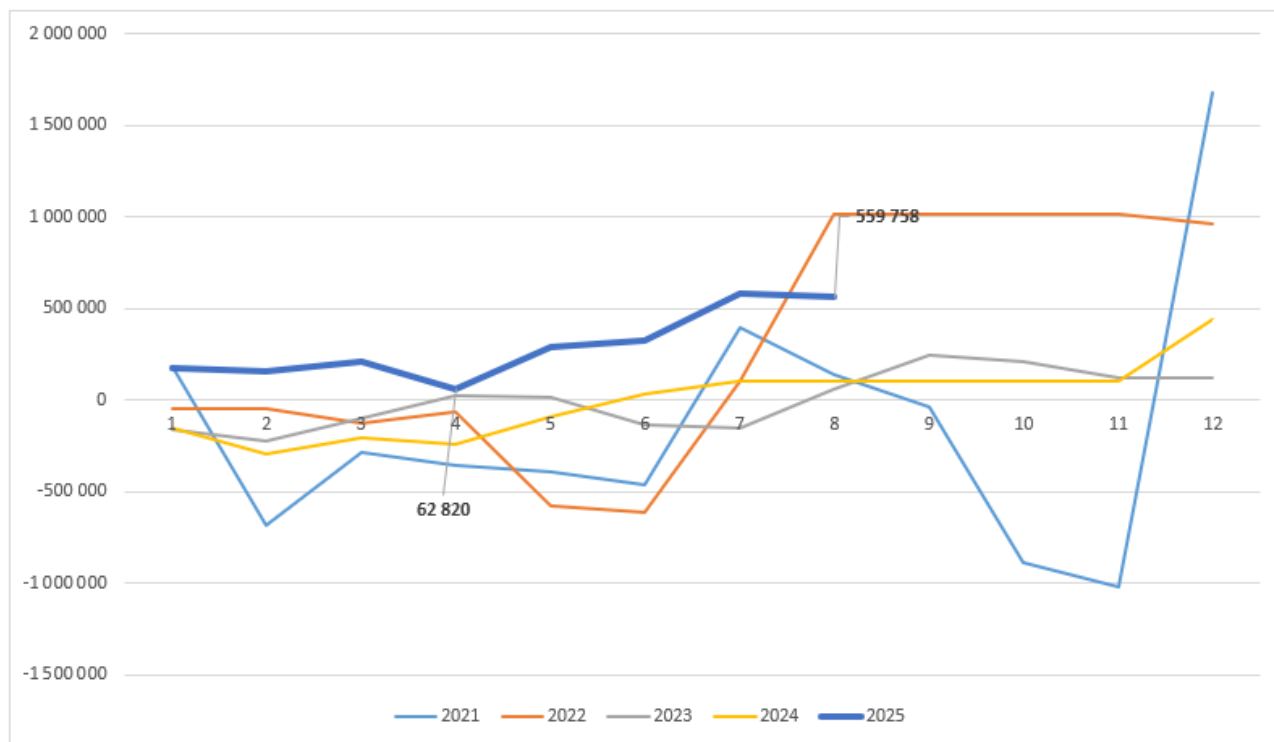
Lainamäärän kehitys

TP2024 Toholammin kunta	TA2025	TOT 8/2025	TOT 8/2024
9 438 931 Lainamäärä kunta	9 438 931	9 142 707	9 591 799

Taseen kertynyt yli-/alijäämä

TP2024 Toholammin kunta	TA2025	TOT 8/2025	TOT 8/2024
5 778 031 Taseen kertynyt yli-/alijäämä kunta	5 335 892	7 777 283	6 862 720

TALOUSKÄYRÄ vuosina 2021–25

Toteutunut vuodet 2021–2025

Talouskäyrässä on huomioitu tiedossa olevat tai arviot kuukausittaisista tuotoista ja kuluista, mitkä eivät ole vielä kirjanpidossa. Käyttötuloista on vähennetty hankkeisiin saatuja avustuksia ja muita tuloja, mitä ei ole vielä käytetty. Käyttötalousmenot on oikaistu vastaamaan oletettavaa toteutumaa. Verotulot ja valtionosuus yhteensä on arvioitu toteutuvan budjetin mukaisena. Elokuun 2025 lopun tilanne on tässä kuvassa 559 758 euroa ylijäämäinen, kun se kirjanpidosta raportoituna näyttää 1 999 254 euroa ylijäämää.

YHTIÖT

Toholammin Viemäri Oy

Vastuuhenkilö Toholammin Viemäri Oy:n hallitus

Toiminta-ajatus: Huolehtii asiakkaiden jätevesien poisjohtamisesta ja käsittelystä Toholammin kirkonkylällä sekä Sykäräisen toiminta-alueella.

Tavoitteet 2025

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut 31.8.2025
Puhdistamot täyttävät ympäristöluvan vaatimukset	Poikkeamien lukumäärä	Poikkeamien lukumäärä <1	0
Viemäriverkoston toiminta ei aiheuta ympäristöhaittaa	Ympäristöhaittaa aiheuttavat tapahtumat	Tapahtumien lukumäärä <1	0
Talouden tasapainottaminen	Osavuosikatsaukset ja tilinpäätös	Tulos arvioitua parempi	Ei
Laitoksen kunnossapidon kehittäminen	Toteutuneet toimenpiteet	Toimenpiteiden lukumäärä >4	-

Kesä 2025

Testattu flotaatiolla toimivan jätevedenpuhdistuskontin toimintaa demolaitteistolla yhdessä teollisen asiakkaan kanssa. Jatkettu selvitystyötä siirtoviemärin kannattavuudesta.

Lähitulevaisuus

Viemäriverkon savutus Koskelanmäen alueella.

Biotornin katon korjaus

Selvitystyö teollisen puolen jätevesien tulevaisuuden puhdistusratkaisusta.

Talous

Toholammin Viemäri Oy

Talous odotettua heikompi suurempien kiinteiden kustannusten vuoksi.

Tili	1.1.2025 - 31.8.2025	Budjetti: Budjetti 2025 v.2 01.01.2025 - 31.8.2025	Ero	22.11.2023 - 31.12.2024
- TULOSLASKELMA				
+ LIIKEVAIHTO	486 380,61	486 378,00	2,61	716 706,05
+ Liiketoiminnan muut tuotot				5 718,78
+ Materiaalit ja palvelut				
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-238 461,03	-241 113,00	2 651,97	-381 667,86
+ Henkilöstökulut				
Henkilöstökulut yhteensä	-70 170,69	-70 179,00	8,31	-107 739,26
+ Poistot ja arvonalentumiset				
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-78 315,28	-80 000,00	1 684,72	-117 821,10
+ Liiketoiminnan muut kulut				
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-76 312,98	-63 647,00	-12 665,98	-165 730,92
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	23 120,63	31 439,00	-8 318,37	-50 534,31
+ Rahoitustuotot ja -kulut				
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-43 738,02	-39 995,00	-3 743,02	-30 256,61
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-20 617,39	-8 556,00	-12 061,39	-80 790,92
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-20 617,39	-8 556,00	-12 061,39	-80 790,92

Kiinteistö Oy Toholammin vuokratalot (100 %)

Vastuuhenkilö: toimitusjohtaja Maija Hjelmeroos
Kiinteistöyhtiön hallitus

Toiminta-ajatus: Omistaa ja hallita Toholammin kunnassa vuokratalokiinteistöjä sekä vuokrata niiden huonetiloja. Vuokraus tapahtuu omakustannusperiaatteella.

TAVOITTEET 2025

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut 31.8.2025
Toimintaedellytykset mahdollistava tulorahoitus	Käyttöaste	>80 %	88 %
Asukkaiden tarpeisiin vastaava vuokrataso ja asuntokanta	Asukkaiden Vaihtuvuus	< 25 %	8 %
Onnistunut asukasvalinta ja riskinhallinta vuokrasuhteissa	Luottotappioiden määrä	< 1.500 €	0 €

KOY Toholammin Vuokratalot	TP2024	TA2025	TOT 8/2025	Tot-%	TOT 8/2024
TULOSLASKELMA					
KIINTEISTÖN TUOTOT					
Vuokrat	646 651	657 000	463967	71	400 144
Käyttökorvaukset	36 579	35 210	27139	77	22 353
Muut kiinteistön tuotot	42 089		754		40 390
	725 319	692 210	491860	71	462 887
LUOTTOTAPPIOT JA OIKAISUERÄT	1 849	2 000	281	14	1 242
KIINTEISTÖN HOITOKULUT	-562 670	-497 234	-371149	75	-382 394
KÄYTTÖKATE/HOITOKATE	164 499	196 976	120992	61	81 735
Poistot ja arvonalentumiset	-180 576	-180 576	-120384	67	-120 384
Rahoitustuotot ja kulut	-32 873	-22 000	-12998	59	-14 699
TILIKAUDEN TULOS	-48 950	-5 600	-12390	221	-53 348

Asuntojen käyttöaste on noussut verrattuna viime vuoden vastaavaan tilanteeseen. Uusia vuokrasopimuksia on solmittu lisää syksyn mittaan, joten käyttöaste tulee vieläkin nousemaan vuoden loppuun mennessä.

Vuokratulot ovat kasvaneet, koska pitkään tyhjillään olleita asuntoja on vuokrattu suurhankkeille. Tämä on myös vaikuttanut kokonaistulokseen positiivisesti.

Kappelintien ja Liittotien huoneistot on kunnostettu.

Harjutiellä vaihdettiin rikkoutunut kaukolämpövaihdin uuteen.

Alatiellä puhdistettiin rivitalojen katot sammaleesta ja vaihdettiin rikkoutuneet tiilet uusiin.

Alatien asuntojen vesijohtojen uusiminen on aloitettu.

Toholammin Kehitys Oy (100 %)

Vastuuhenkilö

Toholammin kehitys Oy:n hallitus

Toiminta-ajatus: Toholammin kehitys Oy tuottaa kiinteistönhuoltopalveluita omistamilleen kiinteistöille.

Elinkeinopalvelut ovat siirtyneet kunnalle ja Kaustisen Seutukunnan yhteistyöllä tuotettaviksi palveluiksi. Kehitysyhtiön toiminta rajoittuu toimitilojen vuokraukseen ja yritysrahoitukseen. Toholammin kehitys Oy:llä ei omaa henkilöstöä.

Toimitilojen korjausinvestointien ennustetaan kasvavan kiinteistöjen ikääntyessä. Vapautuviin toimitiloihin etsitään uusia yrittäjiä.

Tavoitteet 2025

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Tilanne 31.8.2025
Toimitilojen vuokrausaste ja tuotto	Vuokrausaste, tuotto €	100 %, Budjetoitu tuotto	99 % vuokrausaste
Sijoitustoiminnan tuotto	Tuotto €	Budjetoitu tuotto	Budjetoitu tuotto vähenee lainojen ylimääräisen lyhennyksen vaikutuksesta.

Osavuosisikatsaus 1-8/2025	TP 2024	TA 2025	TOT 0825	Tot-%	TOT 0824
Liikevaihto	475 081	446 634	276 448	62 %	293 939
+ Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0		0
- Materiaalit ja palvelut	0	0	0		0
- Muuttuvat henkilöstökulut	0	0	0		0
- Muut muuttuvat kulut	0	0	3 111		3 624
Myyntikate	475 081	446 634	279 559	63 %	297 563
- Kiinteät henkilöstökulut	-1 515	0	-1 348		-735
- Liiketoiminnan muut kulut	-176 006	-125 079	-97 448	78 %	-80 839
Käyttökate	297 560	321 555	180 763	56 %	215 989
- Poistot ja arvonalentumiset	-174 796	-182 350	-115 409	63 %	-115 674
= Liikevoitto	122 764	139 205	65 354	47 %	100 315
+/- Rahoitustuotot ja -kulut	-24 332	-19 529	-11 048	57 %	-775
Tuloverot	-20 588		-17 104		-19 908
= Tilikauden voitto/tappio	77 844	119 676	37 202	31 %	79 632

Toholammin Energia Oy konserni (96,66 %)

Vastuuhenkilö Toimitusjohtaja Toni Mäki-Asiala
Toholammin Energia Oy:n hallitus

Toiminta-ajatus: Jotta ihmisillä olisi joku, jonka kanssa lämmitys on helppoa, varmaa ja edistyksellistä.

Tavoitteet 2025

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteuma 31.8.2025
Automatisoinnin parantaminen	Sähköntuotannon säätö	Tuotannon suuruuden säätyminen automaattisesti hinnan mukaan.	Ok
Uusien lämpöasiakkuuksien hankinta	Määrä	2 kpl	Ok
Tuotannon energiatehokkuuden parannus	Polttoaineesta myydyksi energiaksi	2,0 %-yksikön parannus verrattuna vuoden 2023 toteumaan.	-

Kesä 2025

Kesä alkoi sähkökattilaprojektin rakennus- ja asennustöiden merkeissä. Kattila asennettiin ORC-voimalaitokselle ja sen ensisijainen tarkoitus on mahdollistaa meille osallistuminen valtakunnanverkon taajuudensäätöön, mutta tulevaisuudessa se voi olla myös kesäajan yksi lämmöntuotantokattila sähkömarkkinasta riippuen.

Kaukolämpöverkkoa laajennettiin molemmille puolille jokea, kun saimme kaksi uutta lämpöasiakasta. Teollisuusalueelle rakennettiin liittymähaaran lisäksi noin 200 m uutta runkoverkkoa, jonka varteen toinen uusista asiakkaista liitettiin.

ORC-voimalaitoksella keskityttiin kesäseisokin huoltoihin, korjauksiin ja tarkastuksiin. Merkittävimpinä töinä sähkökattilaprojektin lisäksi oli suuri painelaitetarkastus sekä polttoainekuljettimen pohjan korjaukset.

Palkkasimme meille kesätyöntekijän, joka aloitti 3 kuukauden työnjaksonsa toukokuun alussa.

Selvittelimme ja laskimme erilaisten höyryntuotantovaihtoehtojen kannattavuuksia erään asiakkaamme kanssa kesän aikana.

Lämmöntoimitus on ollut katkeamatonta verkostosaneerauksien ja uusien asiakkaiden liittämistä tulleita lyhyitä katkoksia huomioimatta. Lämpöä tuotettiin verkkoon toukokuun puolivälistä alkaen koulunmäen kesäkattilalla.

Arviot lähitulevaisuuden tapahtumista

Syksyn merkittävimpiä tapahtumia ovat sähkökattilan käyttöönotto sekä uusien lämmöntoimitushankkeiden kannattavuuslaskenta ja suunnittelu.

Talous

Talouden puolella on mennyt lämpimästä alkuvuodesta huolimatta odotettua paremmin. Tulokseen ovat vaikuttaneet pienemmät kulut ja muilta liiketoiminnan osa-alueilta tulleet myynnit.

	08/2025 KUM Toteuma	08/2025 KUM Budjetti	Ero	Ero-%	2024 Tilinpäätös	Ennuste Budjetin perusteella
LIKEVAIHTO	940 596 100%	919 670	20 926	2,3%	1 470 418	1 458 601
+ Liiketoiminnan muut tuotot	9 945 1%	9 971	-25	-0,3%	15 387	15 181
+ Materiaalit ja palvelut	-392 878 -42%	-425 836	32 959	7,7%	-610 315	-651 109
MYYNNIKATE	557 664 59%	503 804	53 860	10,7%	875 490	822 673
+ Henkilöstökulut	-147 230 -16%	-163 415	16 185	9,9%	-235 833	-227 828
+ Liiketoiminnan muut kulut	-96 898 -10%	-86 177	-10 721	-12,4%	-161 848	-131 726
KÄYTTÖKATE	313 536 33%	254 212	59 324	23,3%	477 808	463 119
+ Poistot ja arvonalentumiset	-156 390 -17%	-152 365	-4 025	-2,6%	-227 870	-232 572
LIIKEVOITTO	157 146 17%	101 848	55 298	54,3%	249 938	230 547
+ Rahoitustuotot ja -kulut	-83 828 -9%	-81 392	-2 436	-3,0%	-186 046	-124 451
TULOS ENNEN TP-SIIRTOJA JA VEROJA	73 318 8%	20 456	52 863	258,4%	63 892	106 096
+ Tilinpäätössiirrot					75 000	
TILIKAUDEN TULOS	73 318 8%	20 456	52 863	258,4%	138 892	106 096

Energisoiva Oy - Toholammin Energia Oy:n 100 %:sti omistama tytäryhtiö.

Tuotettu sähköä valtakunnanverkkoon ja emoyhtiön käyttöön Toholammin ORC-voimalaitoksen käyntiaikana.

Talous

Sähköntuotantomäärä ja toteutui odotettua pienempänä voimakkaasti vaihtelevien sähkön pörssihintojen ja etenkin runsaiden 0-hintaisten tuntien vuoksi, jolloin tuotettu vain sähköä emoyhtiön tarpeisiin.

Energisoiva Oy (3393374-7)

Tuloslaskelma pienyritys

30.9.2025

	1.1.2025 - 31.8.2025	Budjetti: Budjetti 2025 01.01.2025 - 31.8.2025	Ero	28.9.2023 - 31.12.2024
LIIVEVAIHTO	92 413,65	114 550,00	-22 136,35	299 382,38
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-42 977,99	-60 898,00	17 920,01	-118 510,17
Ulkopuoliset palvelut	-7 840,00	-8 960,00	1 120,00	-17 920,00
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-50 817,99	-69 858,00	19 040,01	-136 430,17
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-100,00	-200,00	100,00	-300,00
Henkilöstökulut yhteensä	-100,00	-200,00	100,00	-300,00
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-28 444,48	-28 448,00	3,52	-53 333,18
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-28 444,48	-28 448,00	3,52	-53 333,18
Liiketoiminnan muut kulut				
Liiketoiminnan muut kulut	-9 429,71	-9 928,00	498,29	-17 947,32
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-9 429,71	-9 928,00	498,29	-17 947,32
LIIVEVOITTO (-TAPPIO)	3 621,47	6 116,00	-2 494,53	91 371,71
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP-SIIRTOJA JA VEROJA	3 621,47	6 116,00	-2 494,53	91 371,71
Tilinpäätössiirot				
Konserniavustus	0,00	0,00	0,00	-75 000,00
Tuloverot	-1 000,00	-1 432,00	432,00	-3 274,34
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	2 621,47	4 684,00	-2 062,53	13 097,37